

Sid 2 **LEDAREN:** Fastan kan lära oss mycket om vila, om att avstå från något och om att dela livsvillkor med andra.

TORSDAG 7 FEBRUARI. NR 6/2013

Håller värmen
Sidan 8

UTBILDNINGSBILAGA

**Våga välja
framtid**

Kenya håller andan inför valet i mars

För fem år sedan slutade valet i kravaller med tusentals döda och ett flyktingproblem som består än i dag.

Denna gång kommer ett fredens budskap att förkunnas i kyrkorna, i motsats till förra valet. **SIDAN 4**

**Prästen
älskar
sin bulle**

Sidan 2

**Religionsdialog handlar
inte om att ha rätt**

Sidan 6

**I den kristliga skolan
får lärarna tala fritt**

Sidan 2

**Fasta är att plocka bort
skräp från vägen till Gud**

Sidan 7

LEDARE MAY WIKSTRÖM

Snart dags för sju veckor utan

KP NÄR KRÄSEN är smorda med fastlagsbullar och en och annan Ru-nebergstårta kommer den tröskel som bjuder in oss till måttfullhetens period.

Askonsdagen om en knapp vecka är startskottet för den tiden. Den 13 februari går en rad kändisar därför in i en offentlig fasta, engagerade av kyrkan, Ekumeniska rådet och Finlands miljöcentral.

PÅSKFASTAN brukar också kallas stora fastan. Den är den långa vandringen upp mot påsken, som är kristenhetens största och viktigaste högtid.

Lika mycket som den traditionellt sett har handlat om att avstå från något har den inneburet att den som fastar också bejaktar något annat. Mindre koncentration på ätandet och tillredandet av maten, mer tid över för bön och meditation.

PÅ EN VÄNSTER sitter fastan illa i ett samhälle där all tid är strömlinjeformat lika. Vi har för länge sedan utplånat skillnaderna mellan "öppet" och "stängt", "säsong" och "icke-säsong", "tillgång" och "brist". De frukter som inte växer hos oss just nu låter vi gladeligen plockas åt oss någon annanstans och kassan knappar in den en söndag kväll halv tio i en butik med tillstånd att låta alla dagar vara likadana. Den evighet kristendomen talar om har vi skapat en artificiell nidsbild av i det alltid öppna, alltid tillgängliga. Också i det här fallet flödar fastetiden motströms i budskapet att allt inte finns tillgängligt, alltid.

Tidlösan är en märklig lökväxt. Den påminner om en krokus, men blommar på senhösten när allt håller på att gå till vila. Den värld vi nu byggt åt oss sover aldrig, tar aldrig höst. Och risken är att detta trubbar av oss och bränner ut oss som människor. Och det är i det avseendet som något så gammalmodigt som fasta och avstående faktiskt kan bli en attraktiv motvikt. Fastän det här med att fasta traditionellt sett har skötts diskret och utan större stöthet kring den fastandes person är det kanske därför helt i sin ordning att kyrkan nu gör en synlig drive för att lyfta fram fastan.

DET GÄLLER också att komma ihåg den dubbla funktionen med avståendet. Genom att jag avstår från något jag annars sätter ut tid och pengar på blir resurser över för någon annan, och det kan få gå vidare till dem som är utan. Alltför många lever nämligen i en fasta där tvånget att avstå är vardagsmat. Vår konsumtion av teknik och medier är ofta också ett diskussionsämne när fastan närmar sig. Avstå från Facebook? Twitter-fasta? Mediefasta? Ett sådant val kan ge tid över för annat som trängts undan – familjetid, boktid, bönetid eller promenadtid.

DJUPAST AV allt är fastan den långa vandringen tillsammans med en prövad Kristus. Viljan att dela det lidandet handlar om att dela insikten om att världen är en enda, att bristen är en enda och vår gemensamma. Att vi alla står inför samma villkor och det enda vi har att sträcka oss efter är storordet nåd. Någon har sagt att evangelium är när en tiggare säger till en annan: "Kom, jag vet ett ställe där det finns bröd."

"Den evighet kristendomen talar om har vi skapat en artificiell nidsbild av i det alltid öppna, alltid tillgängliga."

PROFILEN: MARKUS ANDERSSON

"I en vanlig skola får läraren inte tala om sin egen tro. Här pratar vi däremot mycket."

Rektorn som vill tala tro

Rektor Markus Andersson medger att det ännu finns mycket jobb kvar när det gäller trivseln i de finländska skolorna. I hans skola är lärarna också kristna medvandrare och förebilder för sina elever. Och det är okej att tala om sin tro, ja, till och med att be en bön.

TEXT OCH FOTO: NINA ÖSTERHOLM

Helsingin kristillinen koulu (Helsingfors kristna skola) har drygt 200 elever och en personal på cirka 30 personer.

– Det här är en vanlig skola i både första, andra och tredje hand. Vi är skola, skola, skola, säger rektor **Markus Andersson**. När allt fungerar fint är det bara ett plus att skolan dessutom är kristen.

För honom betyder den kristna inramningen att lärare, föräldrar och elever har en gemensam värdegrund att stöda vardagen på. Alla nya elever och deras föräldrar intervjuas.

– Inte för att kontrollera hur fromma de är utan för att se till att vi står på samma linje och drar åt samma håll.

Ibland vill ändå föräldrarna veta hur from rektorn själv är.

– Någon har frågat om jag blivit andedöpt men jag tycker inte att man kan mäta tro på det viset. Jesus är Jesus för mig, det tummar jag inte på. Men i övrigt är det ingen skillnad vilken kyrka eller vilket samfund du hör till eller hur stark din tro är just i dag. Det ska inte finnas några andliga trösklar till vår skola.

De flesta elever är lutheraner men också andra samfund finns representerade. 30 procent av eleverna är invandrare.

– Vi har elever med alla sorters bakgrund men det är definitivt ingen elit-skola fast den är privat. Vi tar emot alla, en hel del elever som haft problem med exempelvis mobbning kommer till oss.

Kunskap och rättesnöre

Morgonsamling med kristet innehåll, bordsbön och julkyrka är förstås okej i en kristen skola. Utöver det har alla årskurser en extra timme religionsundervisning i veckan. Diskussioner om tro är också vanliga på alla årskurser.

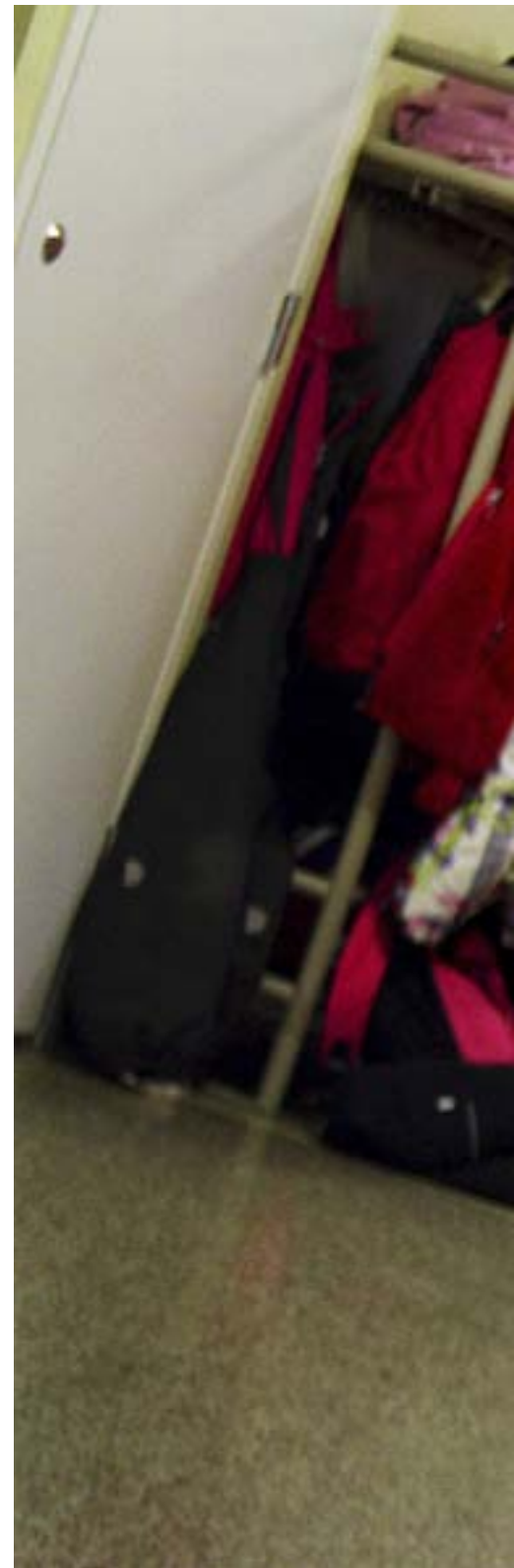
– I en vanlig skola får läraren inte tala om sin egen tro ifall inte eleven själv frågar något. Här pratar vi däremot mycket, särskilt med tonåringarna. Någon elev kan komma från ett rätt strängt hem och då försöker vi erbjuda en öppen diskussionsmiljö för tro och tvivel i skolan. Ibland känns det visserligen som om inga ord biter. Senare har jag ändå hört att våra diskussioner haft betydelse. Det gäller att vara uthållig trots att man kanske möter ett stenansikte.

Andersson tror också att de kristna värderingarna kan vara ett konkret stöd för eleverna.

– Det finns så mycket att välja mellan i dag, så många olika sätt att leva på. Kristendomen erbjuder ett rättesnöre att ta fasta på.

De vuxna på skolan är utöver lärare och diskussionsplank också kristna förebilder för sina elever.

– Men framför allt är vi medmänniskor. Vi går med eleverna och stöder och uppmuntrar dem. Det är viktigt att berömma barnen och påminna dem om att det finns en plats för dem, också fast de kanske inte har bara tior på betyget.

När föräldrarna oroar sig över vad det ska bli av deras barn så är det bra att veta att Gud har en plan för alla.

Men alla gör också fel på vägen och den kristna skolans elever är inga änglar per automatik.

– Det är oftast lite oroligare på hösten, mera dumheter som också jag får ta tag i. Men i en liten skola är det också lättare att reda upp saker och ting genast.

Finländare, visa nåd!

Inte heller rektor Andersson var i tiderna någon mönsterelev.

– En klass fick jag gå om när musiken och mopederna tog för mycket tid i tonåren.

Till lärarutbildningen var det lätt att söka eftersom inga inträdesprov be-

KYRKPRESSEN KONTAKTA REDAKTIONEN

Ansvarig chefredaktör
May Wikström
tfn (09) 612 615 33/
040 153 0313
may.wikstrom@kyrkpressen.fi

Redaktion i Helsingfors
Sandvikskajen 13
00180 Helsingfors
Tfn (09) 612 615 49
Fax (09) 278 4138

E-post: redaktionen@kyrkpressen.fi

Redaktion i Österbotten
Norrmalmsgatan 21 A
68600 Jakobstad
gsm 050 585 6460

Redaktörer:
e-post:
fornamn.efternamn@kyrkpressen.fi

Rolf af Hällström
tfn (09) 612 615 53

Tomas von Martens
tfn 046 8782 665

Johan Myrskog
tfn (09) 612 615 52

Johan Sandberg
(Österbotten)
gsm 050 585 6460

Sofia Torvalds
tfn (09) 612 615 54

Webbredaktör:
webbred@kyrkpressen.fi

Layout:
Malin Aho

Utgivare:
Fontana Media Ab

Bank:
Sampo
IBAN: FI34 8000
13011585 40
BIC: DABAFIHH

Paradbild:
Stefan Nilsson

Tryck:
Botnia Print,
Karleby

KYRKPRESSEN ANNONSINFORMATION

Annonsredaktör:
Erika Rönngård
tfn (09) 612 615 50,
annons@kyrkpressen.fi

Annonspriser:
Färg 2,05 €/spmm
Svart-vit 1,65 €/spmm
Moms 24 % tillkommer
Radannonser:
4,50 €/rad inkl. moms.

Familjeannonser:
1 €/spmm inkl. moms.
Lämna in din annons
utan extra kostnader

via annonsverktyget på
www.kyrkpressen.fi!
För familje- och radannonser per telefon, mejl eller post tillkommer 5 euro i serviceavgift. Kyrkpressen utkommer normalt på torsdagar och inlämning av annonser sker senast torsdag veckan före.

För mera detaljer se
mediekortet
www.kyrkpressen.fi

Annonsförsäljning:
fornamn.efternamn@kyrkpressen.fi

Björn Sten,
gsm 0400 012 390

Leif Westerling,
gsm 050 329 4444,
fax (09) 278 4138

Jonny Åstrand,
tfn (06) 347 0608,
gsm 0500 924 528,
fax (06) 347 1018

Prenumerationer och adressändringar:
tfn (09) 612 615 50,
prenumeration@kyrkpressen.fi.

Adressändring sker automatiskt via din församling då du gör flyttanmälan. Om du har prenumererat via Kyrkpressen kontaktar du oss.

Prenumerationspriser:
Finland & Norden 69 €
Utlandet 84 €

hövdes, det räckte med lämplighets-
test med gitarr och sång.

– Jag kommer från ett kristet hem
och funderade redan då på att stude-
ra teologi men det fick bli till ett sena-
re skede i livet.

Han blev pappa första gången som
22-åring. Flickan var inte frisk och sit-
ter än i dag i rullstol.

– Hon är vår solstråle och har lärt mig
mycket om livet. När man själv fått gå
igenom tunga saker är det också svä-
rare att döma och kritisera andras väg-
val. Jag kan kanske inte förstå allt men
det behöver jag inte heller göra. Det är
mänskligt.

Efter flera år som lärare och special-
lärare, bland annat på en skola för mis-
sionärsbarn i Kenya, slutförde Anders-

MARKUS ANDERSSON är både
lärare och präst
men känner sig
mest som en
verkställande
direktör.

son också sina teologistudier och blev
prästvigd i Stockholm. Sedan ledde vä-
garna bland annat till Spanien som tu-
ristpräst och till sjömanskyrkan i Bryssel
och Luxemburg och Europaskolan där.

– Det var tunga år som lärde mig att
det finns problem på alla nivåer, att
också högt uppsatta människor kan
må mycket dåligt och att det sällan är
någon som frågar dem om hur de mår.

Han tycker att vi finländare borde
vara snällare mot oss själva, inte krä-
va omänskliga arbetsinsatser och tiga
i tysthet under våra bördor.

– Är du nådig mot dig själv kan du
också vara nådig mot andra. Men det
är också kristet att kunna sätta grän-
ser och säga nej, det gör vi hela tiden
i skolan.

Attitydarbete

I sommar har Markus Andersson, som
bor i Tavastehus med hustrun **Arja**, ar-
betat sammanlagt tolv år som rektor,
varav fem på Helsingfors kristna sko-
la. Den senaste tiden har varit turbu-
lent med flytt av hela skolan från Ja-
kobacka till Bocksbacka, inbesparingar
och renoveringsarbeten. Rektorsjobbet
känns mer som verkställande direktör
än som pedagog.

– Även om jag inte hinner undervisa
så försöker jag hinna prata med elever-
na. Skoltrivseln är något vi borde jobba
mera på i Finland. I Sverige var lärar-
na redan för 20 år sedan mycket bät-
tre på att uppmuntra och verkligen se
eleverna. Men det är attitydarbete och
det tar tid.

MARKUS ANDERSSON

**REKTOR PÅ HELSINGIN KRISTILLI-
NEN KOULU (HELSINGFORS KRISTNA
SKOLA).**

**LÄRARE OCH SPECIALLÄRARE SOM
UNDERVISAT BLAND ANNAT PÅ
EUROPASKOLAN I BELGIEN OCH PÅ
SKOLAN FÖR MISSIONÄRSBARN I
KENYA.**

**PRÄST, MAKE, PAPPA, MARATON-
LÖPARE MED INTRESSE FÖR GAMLA
MOTORCYKLAR OCH MUSIK.**

Lockade fler till kyrkan – får 10 000

KOUVOLA. Anjalankoski
församling belönas med
10 000 euro för att antalet
gudstjänstbesökare stigit
med 1,4 procent i försam-
lingen sedan förra året.

Kouvola samfällighet ut-
manade tidigare sina för-
samlingar att stärka det
andliga livet med betoning
på gudstjänsten. Prissum-
man finansieras av inbespa-
ringar i förra årets budget.

Kouvola församlingar-
nas ekonomichef **Virpi Her-
nesaho** är inte bekymrad
över att använda pengar för
att sporra församlingarna i
deras verksamhet.

– 10 000 är en liten sum-
ma om man tittar på för-
samlingarnas totala eko-
nomi. Det är mer en slags
uppmuntran, säger hon.

Kouvolan sanomat var
först med nyheten.

Widjeskog premierad och omvald

TROTJÄNARE. Bertel Wid-
jeskog fick ta emot Finlands
Vita Ros Ordens medalj av
första klass vid gemensam-
ma kyrkofullmäktige i Pe-
dersörenejdens senaste
sammanträde.

Medaljen som republi-
kens president förlänat
på samfällighetens för-
sorg får Widjeskog för sitt
mångåriga arbete som för-
troendevald inom försam-

ling, staden Jakobstad,
idrotten, skogen och för-
eningslivet.

Widjeskog valdes första
gången in i kyrkofullmäktige
i Jakobstads svenska för-
samling 1974. Sedan 1986
har han varit ordförande för
samfällighetens gemen-
samma kyrkofullmäktige.

– Den här typen av ut-
märkelser brukar signale-
ra slutet på en era av enga-

BERTEL WIDJESKOG. FOTO:
JOHAN SANDBERG/ARKIV

gemang. Men den signalen
hart tydligen inte gått hem,
sade Widjeskog enligt ÖT då
han tackade fullmäktige.

Med det avsåg han att
han tidigare på samma mö-
te fick förnyat förtroen-
de som ordförande för den
kommande tvåårsperioden.

På mötet valdes även
Bo-Göran Åstrand till di-
rektionsordförande för Kus-
tens IT-central för 2013.

MISSIONÄRER I retur. De kenyanska prästerna Samuel Kiprono och Benjamin Lemosi besökte Vasa senaste vecka.

Kyrkorna har lärt sig sin läxa

KENYA. Senaste val för fem år sedan blev våldsamt och slutade i kravaller. Inför valet den 4 mars har präster och pastorer predikat fred och försoning.

TEXT OCH FOTO: JOHAN SANDBERG

Den bedömningen gör de lutherska prästerna **Benjamin Lemosi** och **Samuel Kiprono** som besökte Vasa senaste vecka. Bägge har kommit i kontakt med olika försoningsprojekt inom kyrkan sedan valet 2008 som slutade i kravaller.

– Mycket har hänt sedan förra valet, säger Kiprono. Kyrkorna har nu bildat egna organ där man diskuterar de utmaningar som finns. Bland annat har tretusen pastorer från hela landet kommit samman för att diskutera igenom situationen.

En nedbrunnen kyrka i Kiambaa utanför staden Eldoret var en av symbolerna för våldet efter valet. Kyrkan som var full med människor antändes och angripna hindrade dem från att fly elden. Åtminstone 28 människor om-

Min bön är att vi ska kunna ha fredliga relationer i landet och att Gud ska välja de ledare han vill ha.

Benjamin Lemosi

kom och 54 skadades i branden och 35 personer försvann. Totalt uppges att tusen människor omkom och att drygt en halv miljon tvingades fly sina hem i kravallerna. Än idag bor folk i flyktingläger.

– Då anklagades kyrkorna för att inte hjälpa och lugna ner situationen. Många pastorer tog politisk ställning och lierade sig. Men senare bad de öppet om förlåtelse, säger Kiprono.

Benjamin Lemosi tror inte att våldet upprepas i samma utsträckning denna gång. Som sekreterare för stiftet i Nairobi har han överblick över försoningsrörelsen i kyrkan.

– Budskapet som predikas i kyrkorna är annorlunda nu, säger han. Nu predikas fred, att vi behöver förlåta varandra och ha ett fridfullt val. Försoningsarbetet går framåt. Vi måste lära oss hur vi ska leva tillsammans trots våra olikheter. Min bön är att vi ska kunna ha fredliga relationer i landet. Och att Gud ska välja de ledare han vill ha, att de ska vara gudfruktiga och att de inte köper sina röster.

Många av problemen som utlöste våldet finns fortfarande kvar. Nyligen kom rapporten om strider.

Missionärer i retur

Lemosi och Kiprono kom till Vasa efter en månads vistelse i Sverige.

– Vi är här för att dela Guds ord med er och stärka banden mellan Kenya och Finland, säger Lemosi. Vi kommer som missionärer i retur. Ni har delat Guds ord med oss, nu delar vi det med er. Genom att sända förkunnare i båda rik-

tingarna bygger vi upp varandra.

I Vasa deltog de bland annat i Evangeliföreningens bibelhelg *Med evigheten i sikte*.

Samuel Kiprono är präst i Sigowet i Kerichodistriktet. Tidigare verkade hans som pastor i Nakuru och jobbade då bland gatubarnen i staden. Ett arbete som började 2002 och fortgår än.

KOMMENTAR JOHAN SANDBERG

Upp till bevis

Hösten 2008, ett drygt halvår efter kravallerna stod jag på den plats som blev en av symbolerna för våldet efter valet, den nedbrunna kyrkan i Kiambaa. Jag besökte Kenya för att se hur landet repar sig och för att bilda mig en uppfattning om huruvida det finns någon risk att kravallerna upprepas.

Jag besökte flyktingläger och del-

tog i ett något tafatt försoningsmöte som lokala kyrkor ordnade i närheten av Kiambaa. Sedan dess har flera mera målinriktade försoningsprojekt genomförts.

Min bedömning var då att våldet kan upprepas.

Den 4 mars är det upp till bevis. Vad har folket och kyrkan lärt sig de senaste fem åren?

Min bön är att jag får revidera mina tidigare farhågor.

Museet
där besökaren oavsett ålder
är i fokus och där de
personliga guidningarna
är en upplevelse

SAGALUND

Museivägen 7, 25700 Kimito
02- 421738 info@sagalund.fi
www.sagalund.fi

MEDLEMMAR STATISTIK

Kyrkan fortsätter att krympa

76,4 procent av finländarna hörde till evangelisk-lutherska kyrkan vid utgången av år 2012, jämfört med 77,2 procent år 2011. Antalet nya medlemmar i kyrkan var samtidigt rekordstort. Sammanlagt 14 108 personer inträdde i kyrkan jämfört med 13 623 året innan. Borgå stift fick 661 nya medlemmar samtidigt som antalet utskrivningar ur stiftet sjönk från 3 107 personer år 2011 till sammanlagt 1 812 personer ifjol. Detta är de slutgiltiga siffrorna ur församlingarnas granskade befolkningsstatistik för år 2012.

ADRESSREGISTER STRUL

Esbo blev utan KP

På grund av ett mänskligt misstag i kodningen av Kyrkpressens adressregister blev största delen av Esboborna utan förra numret av Kyrkpressen.

Förra numret av KP (nr 5) går i stället att läsa på webben. Undantagsvis laddas hela tidningen upp som pdf på Kyrkpressens webbsida och hittas på adressen www.kyrkpressen.fi.

Vi beklagar misstaget.

Nu börjar de nya cheferna på Frälsningsarmén

LEDARBYTE. Johnny och Eva Kleman hoppas få se Frälsningsarmén växa, utvecklas och bli mer tydlig för den vanliga finländaren.

TEXT OCH FOTO:
JOHAN MYRSKOG

– Vi har jobbat här förut, så vi är ganska bekanta med landet, berättar Eva Kleman. Men språket är nog inte helt under kontroll ännu, skrattar hon.

– Lite har jag börjat förstå. Jag klarar av ett uppköp i butiken på minimala finiska, säger maken Johnny Kleman. Paret kommer ursprungligen från Sverige.

De nya verksamhetsledarna för Frälsningsarmén i Finland och Estland installeras den tionde februari. De ser fram emot att börja jobba och vill utveckla det goda arbete som redan finns.

– Behoven i samhället förändras. Just nu är hemlösa en grupp människor som vi har valt att satsa mycket på. Vi renoverar hem runtom i landet, säger Eva.

– Vi har jättefina hus för hemlösa.

Vaksamma ögon

Enligt paret Kleman är det en fördel att vara en fristående organisation eftersom det är lättare att upptäcka problem i samhället. Det tar inte heller lika länge att göra något åt problemen.

– När vi upptäcker pro-

blem i samhället ger vi svaret vidare åt regeringen, säger Eva.

– Som en fristående organisation är vi mycket snabbare och smidigare, inflikar Johnny.

– Vi behöver inte gå igenom lika mycket byråkrati för att göra något konkret, säger han.

Mer synlighet

Både Johnny och Eva har ett långt förflutet inom Frälsningsarmén. De har båda tjänstgjort i organisationen i omkring 35 år och båda två bär titeln överste.

De har en klar vision för Frälsningsarmén i Finland och Estland.

– Jag skulle vara oerhört glad om Frälsningsarmén skulle vara mera känd än vad den är nu då jag avslutar tjänsten här, säger Eva.

– Jag önskar att vi skulle förknippas med en genuin, handfast vardagstro som är tydlig för den vanliga finnen, fortsätter hon.

Johnny är inne på samma linje. Han efterlyser också flera medarbetare inom Frälsningsarmén.

– Jag hoppas att vi får fler medlemmar, eftersom vi vill utveckla tanken att vi tillsammans kan göra skillnad, säger han.

– Vi vill bygga upp ett alternativ i en sekulariserad kultur där tron får bli en avgörande del.

Johnny och Eva Kleman installeras den tionde februari.

EN BANKAUTOMAT är en billig lösning för bankerna och de flesta bankkunder. Men i takt med att allt fler ärenden flyttas till nätet marginaliseras allt flere personer, främst äldre. Digitaliseringen kan hota deras mänskliga rättigheter. FOTO:ISTOCK

Nättjänster ökar marginalisering

SEMINARIUM. Det är viktigt att besöka ålderdomshem när man diskuterar mänskliga rättigheter, säger ärkebiskop Kari Mäkinen.

TEXT: ROLF AF HÄLLSTRÖM

Ålderdomshem är existentiellt viktiga platser.

– Gör ett besök på ett åldershem, lyssna till någons sköra minnen, se händer som rör sig långsamt, följ med ansikten, sade ärkebiskop Kari Mäkinen när han talade på kyrkans mänskligkorästsseminarium på Kyrkans hus i Helsingfors förra veckan. När minnet vittnar och möjligheterna till självbestämmande begränsas, när själva subjektet som ska kräva rättigheterna försvinner. Det är mot den bakgrunden som diskussionen om mänskliga rättigheter ska föras:

– Det sköra subjektet är en bra term för den här frågan.

Mänskliga rättigheter förutsätter nämligen fortfa-

de medvetna och starka subjekt. Redan den franska revolutionen och USA:s självständighetsdeklaration talar högt travande om universella rättigheter. De här rättigheterna gällde i praktiken vita välbärgade män och är enligt ärkebiskopen tolkade ur mycket begränsade utgångspunkter.

Gamla var sällsynta

Under tidigare århundraden kunde äldre människor respekteras just för sin ålderdom och man värdesatte dem för deras kunskaper. Att man gjorde så har enligt Mäkinen en enkel förklaring. För ett par hundra år sedan kunde vanligt folk räkna med

”Förr var det ovanligt med gamla människor. Det var enkelt att respektera dem.”

Kari Mäkinen

en livslängd på 30 till 35 år. Motsvarande siffra i dag är runt åtta.

– Förr var det ovanligt med gamla människor. Det var enkelt att respektera dem.

Dessutom förändrades inte samhället särskilt snabbt. En gammal människa satt inne med värdefull och användbar information. Förhållandena är helt annorlunda nu när halveringstiden innan kunskapen blir gammal rör sig runt ett halvt år. Vi lever i en kultur som kräver innovativitet och flexibilitet och för många att ta emot nytt. För att riktigt vara människa ska man vara ung eller åtminstone ungdomlig. Det märks i samhällsretoriken med ord som försörjningsrelation och begrepp som tidsinställda bomber. I bästa fall talar man om grå pantrar, som uppfyller kravet på att vara alert och online.

– Ålderdomens uppgift är att avstå, från nära och kära, från hälsan och till slut från hela livet. Är det så att vi i vårt samhälle inte alls vill

se på den här sidan av ålderdomen, frågar Mäkinen.

Digitala analfabeter

Den tekniska utvecklingen marginaliserar allt fler när också myndigheterna kräver att folk ska vara uppkopplade. För många äldre är och förblir internet en främmande värld och den som saknar digital läskunskap är illa ute.

– De som blir utanför betalar ofta dyrt för sina tjänster, konstaterade jämställdhetsombudsmannen Pirkko Mäkinen under seminariedebatten.

Seminariets andra inledare, biträdande justitieombudsmannen Maija Sakslin, konstaterade att många svaga grupper, bland dem äldre, skulle vara betjänta av en ”tolk” som kunde reda ut för dem vad som egentligen händer i olika myndighetsprocesser. Ökad information via nätet hjälper inte.

Kyrkans seminarium om mänskliga rättigheter var det andra i ordningen.

EVA OCH Johnny Kleman ser fram emot att börja arbeta i Finland igen.

KRISTET I MEDIERNA

Dansk debatt om tro

Danmarks Radio (DR) har fattat beslut om att flytta alla program om tro över till kulturkanalen DR K. Från och med den 11 februari finns till exempel andakter och gudstjänster bara på kulturkanalen.

– Med den här manövern definierar DR kristendomen som något som hör till ett kultursammanhang. Kristet stoff blir en kulturprodukt så där som teater eller konst, säger Michael Bruun Andersen som är lektor i journalistik vid Roskilde universitet till Kristeligt dagblad.

FOTBOLL ISRAEL

Värvar muslimer

Fotbollsklubben Beitar Jerusalem som gjort sig känd som ett islamfientligt fotbollslag har värvat två muslimska spelare. Beitar Jerusalems inbitna supportrar har protesterat hårt mot beslutet

och kräver att klubbledningen upphäver kontraktet. Förra veckan arresterades tre fotbollsfans för att de ropade anti-muslimska slagord under en fotbollsmatch. Jerusalems borgmästare Nir Barkat sade vid en presskonferens att klubben vill signalera att judar inte diskrimi-

nerar andra religioner.

De nya spelarna Zaur Sadayev (23) och Gabriel Kadiev (19) kommer från Tjetjenien och är glada över sin nya klubb.

– Vi var inte rädda för att komma. Vi vet inte vad rädsla betyder, säger Sadayev enligt The Times of Israel.

Dialog kräver att man är rotad

RELIGIONSDIALOG. För att kunna möta företrädare för andra religioner i ett öppet samtal på lika villkor måste man själv vara ordentligt rotad och säker i sina egna övertygelser. Det här säger baha'ien och fysikern Lars Silén.

TEXT: TOMAS VON MARTENS FOTO: NINA ÖSTERHOLM

Första veckan i februari har av FN utlysts till *World Interfaith Harmony Week* – en global temavecka för interreligiösa samtal mellan olika religioner. Som arrangörer för det digra programutbudet i Helsingfors står många olika aktörer: föreningar, enskilda församlingar och företrädare för olika religioner. Det är allt från kulturella evenemang som östeuropeisk judisk kletzmer-folkmusik, pakistansk musik, stand-up komik till paneldebatter.

Pensionerade fysikern **Lars Silén** har varit aktivt engagerad i religionsdialog i snart femton år. Sedan tidigt åttiotal är han baha'ien med en bakgrund som kyrkligt aktiv i Norra svenska församlingen under hela sin ungdomstid.

– Religionsdialog fungerar inte om man inte redan har en stark egen tro och övertygelse som man kan vila i. Först då är man redo att verkligen lyssna på andra och motiverad att försöka förstå dem, säger Silén.

Men vägen dit kan vara lång och det är tydligen så att lärdomarna även i detta fall måste gå via många försök och misstag.

– Det är viktigt att man inte trampar folk på tårna i onödan. Problemet är att man ändå gör det ibland hur

försiktig man än är.

Silén berättar att religionsdialog kräver övning. Man måste lära sig att inte diskutera vem som har "rätt" i trosfrågor för det leder ingen vart. I dialog är det mycket relevantare att be motparten förklara varför man ser på en fråga på ett bestämt sätt. Att jag lyssnar och försöker förstå betyder naturligtvis inte att jag behöver acceptera allt jag hör.

Gyllene regel för alla

Silén lärde sig att den enda vägen framåt är att koncentrera sig på det som är gemensamt och positivt.

– Den gyllene regeln "gör mot andra det du vill att de skall göra mot dig" är grunden för allt och den finns i alla religioner. Det här får ändå inte betyda att man blundar för olikheter.

– Vi är olika och vi vill ha kvar våra olikheter. De är som olika kryddor med olika smak.

Kan en religion vara en missionerande religion och samtidigt involverad i religionsdialog?

– Det är inget fel på att missionera så länge sättet att missionera bygger på etiskt acceptabla grunder. Men vi vill göra det genom dialog på jämlika villkor, säger Silén.

LARS SILÉN tycker att det bästa med religionsdialog är när man lär sig förstå någonting nytt i en annan religion.

Ett problem med religionsdialog är att den förs i huvudsak mellan ledare för olika religioner.

– Om dialogen bara lever i sitt eget elfenbenstorn så är den inte till någon nytta. Vi måste få en större acceptans för religiösa olikheter också på gräsrotsnivå.

Det bästa med religionsdialog är när man plötsligt lär sig någonting nytt om en annan religion som man inte

visste tidigare, menar Silén.

– Det är en härlig känsla och man blir så glad när man äntligen förstår något som varit fördolt för en tidigare.

Lars Silén är uppvuxen i en syskonskara med fem bröder och en syster. Förutom Lars är även brodern **Johan** baha'ien. En tredje broder är ortodox, de övriga tre är inte lika religiöst inriktade.

WORLD INTERFAITH HARMONY WEEK

• **FN:s generalförsamling** godkände i oktober 2010 en resolution där det fastslogs att första veckan i februari varje år ska vara en temavecka för ökad förståelse mellan olika religioner.

• **I resolutionen** uppmanas medlemsstaterna att på frivillig bas medverka till verksamheter som på olika sätt stöder ömsesidig förståelse och att göra det utgående från kärlek till vår nästa och utgående från den egna traditionen.

• **I Finland** bidrar många olika organisationer till temaveckans program: Kultur- och religionsforumet Fokus r.f., TF vid Åbo Akademi, Yrkeshögskolan Haaga-Helia samt enskilda församlingar och företrädare för olika religioner.

CITAT KRITIK

"I ett läge då många lämnar kyrkan är det ingen idé att gå till attack mot de egna leden."

Kyrkoherde Simo Lohi i Kotimaa om biskoparnas kritik av den laestadianska rörelsen.

DISTRIKT FÖR LUTHERANER

"Otänkbart"

Den katolska ärkebiskopen **Gerhard Ludwig Müller** föreslog för några veckor sedan att man kunde skapa ett ordinarie, ett ämbetsdistrikt, för lutheraner som vill ingå i ett gemenskap med Katolska kyrkan. Tidningen Dagen

har pejat reaktionerna på lutherskt håll – stämningen är skeptisk.

Lutherska världsförbundets sekreterare **Martin Junge** är rädd för att initiativet ska sätta käppar i hjulet för den ekumeniska processen. Den tyska biskopen **Friedrich Weber** kallar idén "otänkbar".

ÄRKEBISKOP GERHARD Ludwig Müller. FOTO: DR. MEIERHOFER/WIKIMEDIA

INGVES Nya broschyren ute nu!
OBS! Nyinsatt resa till Härliga Gardasjön 9-15.4

RESERBROSCHYR 2013

Färdningsfyllt • Upplevelserikt • Minnesvärt

INGVES www.ingves.fi
Närpes 020 7434 530 | Väsa 020 7434 520

Gud kan nå den som är hemma

FASTA. Också i år driver kyrkan en kampanj för ekofasta inför påsken. Bildkonstnären Henrika Lax fastar för att förändras.

TEXT: SOFIA TORVALDS

När Henrika Lax fick frågan om hon ville delta i kyrkans Ekofasta-kampanj tyckte hon inte att det var svårt att tacka ja.

– Det passade ypperligt eftersom jag ändå brukar fasta både före jul och påsk och försöker leva ekologiskt.

Hennes fasta har brukat innebära restriktioner både vad gäller mat och livsstil.

– Jag brukar inte äta kött. Fisk äter jag ibland. Dessutom försöker jag undvika godis och efterrätter. Alkohol och nikotinprodukter tackar jag också nej till under fastan.

Hon försöker också använda ekoprodukter.

– Det kan man göra om man känner sig rik eftersom de är betydligt dyrare än icke-ekologiska.

Men hon är inte fanatisk med matrestriktionerna – om hon blir bjuden på fest kan hon dricka ett glas vin och äta lite efterrätt.

Nej till prylar

Henrika Lax undviker också att shoppa då hon fastar.

– Om jag köper något under fastan köper jag helst second hand och jag funderar noga på alla inköp och frågar mig om jag verkligen behöver en pryl till.

Dessutom värnar hon om stillhet och begränsar sin tid vid datorn.

– Jag vill se till att livet faktiskt ser annorlunda ut än normalt.

Hon poängterar att det inte handlar om att samla poäng. Fastan finns till för människan och inte tvärtom.

– När man plockar bort yttre saker är det lättare att fokusera på det som är viktigt. När man stannar upp ett par gånger per år kommer

HENRIKA LAX påminner om att fastan inte är en prestation utan ett hjälpmedel.

man alltid lite förändrad ut på andra sidan.

Hon har märkt att då hon plockar bort det onödiga och har mer tid att fundera brukar ett tema stiga fram. Det kan vara en ny tanke, något i livet som känns viktigt och som hon inte kommit att tänka på tidigare.

– Det är något som lever kvar och inte bara begränsar sig till de där veckorna då jag fastar. Det blir en process som pågår 365 dagar om året.

Avstå så får du något

Henrika Lax tror att det är viktigare att göra små livsförändringar än att prata om något stort.

– Bara att stanna upp. Fastan är inte ett mått på om du är lyckad eller inte.

För henne är fastans kärna det att om du avstår från något får du något annat i stället.

– Att du byter det där suget efter någonting – prylar eller mat – mot inre stillhet. Det går lätt så att du belönar dig själv med att köpa någonting när du är stressad och gått upp i varv.

När du ger dig själv tid landar du i dig själv.

– Gud kan ju inte nå någon som aldrig är hemma. Jag tror att om du lever djupare i dig själv så speglas det i hela ditt liv. Då lever du också mer ekologiskt.

FASTA

• **I år** börjar fastan den 13 februari, på askonsdagen. Fastan avslutas på påsk-söndagen den 31 mars.

• **På adressen** ekofasta.fi kan du från den 12 februari hitta tips på hur du kan fasta ekologiskt. Du kan också avlägga ett eget fastelöfte på sajten.

• **Ekofasta-kampanjen** ordnas av Evangelisk-lutherska kyrkan i Finland och Finlands miljöcentral i samarbete med Ekumeniska rådet i Finland. Kampanjens beskyddare är Jenni Haukio.

VÅGA FRÅGA

Ta kallelsen på allvar

• **JAN-ERIK NYMAN** är prost och pensionerad kyrkoherde från Jakobstad

”Hur blir man evangelist? Finns det plats för evangelister i den lutherska kyrkan eller är det mera inom frikyrkor som predikanter och pastorer kallas för evangelister? Vad har evangelister för utbildning? Om man har ett kall att förkunna och vittna men inte vill bli präst som utför kyrkliga förrättningar, vad gör man då?”

OM MAN HAR en kallelse att förkunna och vittna, skall man naturligtvis ta sin inre känsla, sin längtan, sin dröm eller vilja på fullaste allvar. Och mer allvarlig kan man inte vara än att man lägger fram allt inför Gud och ber om ledning och hjälp med att hitta de rätta vägarna för att förverkliga det man känner sig kallad till. Som komplement kan man naturligtvis också rådfråga människor man har förtroende för. Genom samtalen med både Gud och människor kan man klargöra för sig själv om man vill vara förkunnare på heltid eller ”vid sidan om”.

ETT VITNE KAN man vara på många sätt. En del har fallenhet att träda upp på barrikaderna. Andra håller lägre profil men vittnar ändå starkt genom sitt sätt att vara människa och medmänniska. På djupet är det ju varje kristens uppgift att vara ett vittne, att vara Jesu händer och fötter och språkrör i den verklighet där man lever.

Termen ”evangelist” finns med i Efesierbrevet 4 där Paulus skriver: ”Men åt var och en särskild av oss blev nåden given, allt eftersom Kristus tillmätte honom sin gåva.... Och han gav oss somliga till apostlar, somliga till profeter, somliga till evangelister, somliga till herdar och lärare”. (Bibeln 1917). I Bibeln 2000 är grekiskans ”euangelistas” översatt med ”förkunnare”.

I DEN LUTHERSKA kyrkan i Finland använder man i allmänhet inte termen ”evangelist”. Undantag finns dock. När Kalevi Lehtinen avled år 2011 kallades han i massmedia ”Evangelisten, prosten Kalevi Lehtinen”, vilket visar att titeln nog används knuten till särskilda personer.

Och uppdraget lever inom kyrkan. De som varit med länge kommer ihåg lekmanpredikanterna, som ofta var kringresande representanter för olika väckelserörelser. De gjorde ungefär det, som man på sina håll förväntar sig av en evangelist. Nu finns ju inte så många sådana predikanter kvar, men många unga går in i liknande uppgifter för längre eller kortare tid genom engagemang i t.ex. ”Ungdom med uppgift” eller andra evangelisationsorganisationer.

INOM FRIKYRKORNA är det inte ovanligt med evangelister som en särskild kategori vid sidan om pastorerna. Jag pratade här om dagen med en pensionerad pastor inom baptis-men som berättade att han varit evangelist förrän han inledde sina pastorsstudier. Utbildningen till evangelist fick han i Fria Kristliga Folkhögskolan i Vasa under två höstterminer. Vardera hösten tillbringade han en månad på kurs.

Fråga KP:s expertpanel

I KP:s frågespalt besvaras frågor om tro och andlighet av präster i den lutherska kyrkan. Frågor om relationer, hälsa, familj och fostran besvaras av sjukskötare och kyrkans familjerådgivare. Redaktionen behöver ditt namn och dina kontaktuppgifter, men du får gärna ställa din fråga anonymt i tidningen. Redaktionen väljer och redigerar frågorna. Adressen är redaktionen@kyrkpressen.fi eller Kyrkpressen, Sandvikskajen 13, 00180 Helsingfors. Märk kuvertet ”FRÅGA”. Panelen besvarar frågor endast i tidningen.

PÅ TVÄREN TOMAS VON MARTENS

I närkamp med Ordet

Hur skall man läsa och förstå Bibeln och vad ska man göra med alla stäl-

len som känns helt obegripliga eller svåra att få ihop med bilden om en kärleksfull Gud?

Det är ingen ny frågeställning precis, utan en fråga som följt kristna i alla tider. Jag kämpar med den frågan hela tiden och är nog inte ensam om det

Av olika kristna får man olika svar och av teologer får man också olika svar. Bäst som man tycker att man

börjar ha koll på det hela så läser man något nytt som får ens bibelsyn att börja krackelera märkbart igen.

Hur skönt skulle det inte vara att kunna plocka en genomtänkt och färdig bibelsyn från hyllan. Möjligheten finns ju också att envist hålla fast vid det som man

redan blivit övertygad om och att inte vackla.

Det finns en syn på Bibeln som jag tycker är värd att tänka på i det här sammanhanget. Det är synen att Bibeln i sig själv är ett pågående och öppet teologiskt samtal. Det här är dessutom en syn som hysas av

både konservativa och liberala teologer.

Bibeln bjuder in oss i en närkamp med sina berättelser. Bibelns berättelser är ju fulla av karakterer som själva kämpar med Gud och hur de ska förstå honom. Frestelsen är stor att nöja sig med det man re-

dan lärt och förstått. Men jag tror inte det är meningfullt att vi skall stelnas alltför mycket i våra övertygelser. Det bästa är att försöka ha en möjligast öppen attityd till dem som inte tänker lika. Och att inte ge sig ut för att vara säkrare på bibelordet än vi är.

TAMMERFORS ÄR enspråkigt finskt men i det svenska kvarteret glöder det av aktivitet under vinterhalvåret. Kyrkoherde Kim Rantala rör sig vant mellan lärrum, dag- och församlingshem.
FOTO: NINA ÖSTERHOLM OCH JUKKA LUOMA.

SVENSKT HJÄRTA. Hans Cederqvist, Anna-Brita Hukka och Barbro Cedercreutz träffas i svenska församlingens utrymmen, en del av det svenska kvarteret på Hamngatan i Tammerfors.

ÖVERLEVA. Tammerforssvenskarna blir aldrig färre. Trots att de flesta ungdomarna flyttar bort för att studera så har antalet svenskspråkiga förblivit närmast konstant i hundra år. Ja, de skriver inte ens ut sig ur kyrkan. Vilken är hemligheten bakom den välmående minoriteten i Nordens största inlandsstad?

Gud så de pratar!

TEXT: NINA ÖSTERHOLM

Tammerfors, Finlands eget Manchester med sina många textilfabriker, huser en liten svensk by i sina fällor. Ett enda kvarter med skola, daghem och församlingsutrymmen samlar mer än hälften av Tammerforssvenskarna nästan dagligen. Det är också det enda kvarteret där gatskyltarna är skrivna på både finska och svenska.

– Staden är finsk men man räknar med oss svenskspråkiga, säger Tammerforsbon **Hans Cederqvist** och tar ett exempel ur stadens kyrkopolitik:

– Vårt församlingsråd får alltid kommentera och ge vår syn på olika förändringar i samfälligheten. Men vi ser också till att de minns oss. Vi syns och hörs i kyrkofullmäktige, alla chefer vet att vi finns och vi går aktivt med i allt. Som minoritet måste man alltid hålla ljuset brinnande.

Prästen del av möblemanget

Men det är inte bara i kyrkofullmäktige de brinner. Tammerforssvenskarerna toppar ofta statistiken när det gäller olika insamlingar som kampanjen Gemensamt Ansvar. Föreningslivet sjuder av aktivitet med klubbar och föreningar för alla åldrar. De har en egen tidning, Tammerfors Aktuellt. Och de blir aldrig färre. Trots att ungdomarna flyttar bort för att studera har antalet svenskspråkiga förblivit närmast konstant i hundra år.

Vad är det med er svenskspråkiga i Tammerfors?

– Det att vi har stor omsorg om varandra är den röda tråden. Är någon borta från mötet så ringer man upp och frågar hur den mår. Vi är vänner kors och tvärs inom alla grupper, säger **Bar-**

bro Cedercreutz som bland annat jobbar frivilligt som skolmormor i Svenska skolan.

”Vi har elever som inte talat svenska på tre månader när de kommer tillbaka efter sommarlovet.”

Ronny Holmqvist

Att också den svenska församlingen lever och mår bra tror kyrkoherde **Kim Rantala** åtminstone delvis är en identitetsfråga.

– Församlingen har en naturlig plats och närvaro i många svenska sammanhang i staden. Visst har vi en del grupper och egna samlingar men det är egentligen bara basarbete. I stället försöker jag aktivt finnas där Tammerforssvenskarna redan finns. Jag går till skolans lärarrum och kokar kaffe, jag besöker Svenska klubben, går på möte i pensionärsföreningen och så vidare.

Rantala vet att han för de flesta är ”prästen”.

– Efter fem år i församlingen känner de flesta mig och jag känner dem. Å andra sidan har de inte heller något val, jag är den svenskspråkiga prästen i stan.

Matbuss på hemlig rutt

Om den lilla svenska församlingen med knappt tusen medlemmar satsar på vardagsnärvaro arbetar den starka samfälligheten i staden däremot med stora projekt. Den egna bussen Ruokanykse kör runt mat till behövande.

– Vi samarbetar med de stora matkedjorna och partihandeln som donerar överbliven mat till oss. Våra diakoner är de enda som känner till vilken rutt matbussen kör och de meddelar sedan våra klienter. Därför finns det inga brödköer i Tammerfors, maten kommer till en hållplats nära dig, säger diakonichef **Matti Helin** på samfällighetens diakoncenter.

I Tammerfors finns sedan 50 år tillbaka flera arbetsplatspräster. Det är präster som arbetar ute på exempelvis företaget, ett jobb som fortfarande ligger i startgroparna på många håll i landet.

– Just nu funderar vi mycket på hur vi ska nå privatföretagarna. De är en hårt arbetande skara med lite tid, säger **Ilkka Hjerpe** som håller i arbetet med samhällskontakter.

Under sommaren sysselsätter församlingarna i staden nästan 200 unga sommarjobbare.

– Samfälligheten är väldigt stark och en del av församlingarna tycker ibland att den överskuggar deras arbete, säger Kim Rantala.

För honom är de finska prästkollerna ett stort stöd.

– Vi svenskspråkiga kan inte heller ordna en massa jippon hela tiden, det är ju samma människor som snurrar allting bland oss. Då är det bra att finska sidan har resurser att göra de stora insatserna.

Vi byggde skolan i Kongo

Ibland blir det ändå stort också på svenska i Tammerfors. Det var musiklärare **Lisbeth Nyström** på svenska skolan som hörde om projektet *Vi bygger en skola i Kongo* som Kyrkans utlandshjälp drog igång. Tillsammans med sina elever organiserade hon en välgörenhetskonserter som samlade in så mycket pengar att Tammerforsförsamlingen nu toppar insamlingsstatistiken, om man räknar i förhållande till antalet medlemmar.

– Här finns fortfarande en positiv talkoanda, den som man säger att försvunnit på så många håll, konstaterar rektor **Ronny Holmqvist** på Svenska samskolan i Tammerfors.

När han i tiderna flyttade ner från Jakobstad blev han omedelbart indragen i verksamheten.

– Sedan ångrar man alla uppdrag man tagit på sig, skrattar han som vid sidan av rektorsjobbet också sitter i bland annat församlingsrådet.

Men känns det inte trångt ibland i den lilla svenska bubblan i stan?

– Nja, en del elever tycker säkert att det är tråkigt, de känner förmodligen klasskamraterna bättre än sina syskon eftersom de går nästan hela skoltiden med samma klass. Å andra sidan är det en trygghet, säger Holmqvist.

Barbro Cedercreutz påpekar också att de allra flesta lämnar staden i något skede för att studera på annan ort.

– De vet om att de måste åka och frigör sig kanske lättare från hemmet än någon som stannar på samma ort och studerar.

– Vi stänger inte heller om oss utan håller kontakterna öppna mot det finska samhället, säger rådsmedlem **Anna-Brita Hukka**.

Tammerforssvenskarna har synbarligen lyckats med något som alla svenska klickar kunde ha nytta av. Samtidigt som de värnar om varandra håller de alla fönster öppna mot samhället omkring dem.

Själva språket är både en förenande men också utmanande faktor.

– Vi har elever som inte talat svenska på tre månader när de kommer tillbaka efter sommarlovet så vi behöver en egen språkstrategi. Tillsammans med föräldrarna försöker vi sporra och uppmanar till aktiv användning av svenskan utan att för den skull bli några språkpoliser. Man får nog tala finska på rasten om man vill, säger Holmqvist.

Också församlingen spelar en viktig roll när det gäller språket.

– Det är många som kommer till samlingarna för att få höra och tala svenska. De bästa träffarna är nästan där som man bara får prata, säger Barbro Cedercreutz. Och Gud så de pratar!

FETTISDAG. Kyrkoherde i Adolf Fredriks församling, granne med Drottninggatan och ett gammalt recept från mormors mor. Tre förhållanden som kan se ut som de inte har något med varandra att göra. Men för Nils-Henrik Nilsson har de en mycket viktig gemensam nämnare – fastlagssemlor.

Kyrkoherde Nilsson älskar semlor

TEXT: KARL-GUSTAF MATTSSON

FOTO: STEFAN NILSSON

På fettisdagen (fastlagstisdagen) är det kalas i Adolfs Fredriks församling i Stockholm. Då bjuds alla 20 anställda på pastorexpeditionen och syföreningen på kaffe och semlor – fastlagsemlor. Smaskiga bullar med mandelmassa och grädde, inköpta på någon av de tiotal konditorier som finns i Norrmalm.

– Det finns många bra konditorier i närområdet, säger kyrkoherde Nils-Henrik Nilsson diplomatiskt.

Recept från svärmors mormor

Semlor och kaffe på jobbet går an, men för kyrkoherden är det kära hustrun Carinas hembakade semlor som smakar allra bäst. Tillverkade på ett recept från svärmors mormor.

– Ska det smaka riktigt bra så vill jag helst ha semla med varm mjölk till. Det åt vi alltid i mitt barndomshem i Karlskrona, och detsamma gjorde man

i Carinas hem. Så det känns naturligt för oss att följa de gamla traditionerna.

Om det är det gamla hedervärda receptet från förr eller Carinas handlag vid bakkbordet som får bullarna att smaka så där riktigt bra förtäljer inte historien. Troligen beror det på båda. Men kyrkoherde som även hon är, kan det ju inte bli annat än gott.

– Receptet är från förra sekelskiftet och jag tycker nog att särskilt bullen blir väldigt god, mycket godare än den man köper i handeln. Dessutom följer vi den gamla seden att blanda inkrämet med mandelmassan med lite grädde. Det ger en väldigt mjuk, rund smak på semlan.

Ända fram till palmsöndagen

En minst lika viktig tradition för kyrkoherdeparet Nilsson är tidpunkten kring intaget av semla. Enligt kyrkans almanacka infaller inte fettisdagen förrän tidigast i början av februari. I år blir det 12 februari

– Jag förstår mycket väl dem som vill börja tidigt, men jag tycker nog att det blir extra lockande om man bara åter

dem några få dagar på året.

När Nils-Henrik var barn åt han bara på tisdagar fram till palmsöndagen, men numera blir det oftare. Som kyrkoherde får han ofta leda samlingar där kaffe och den söta bullen ingår, varför plåtmage är ett måste för en prästman. I det Nilssonska hemmet är det i alla fall på fettisdagen som startskottet går för semlor med det rätta receptet. En dag som aldrig kommer som en överraskning för dem.

– Nej, vi brukar baka en stor sats bullar långt innan fastlagstiden infaller. Så när det väl är dags kan vi plocka många påsar bullar ur frysen.

Semlor stoppade kyrkbygge

Som en ödets nyck, eller om det var Vår Herres ledning, så anställdes för sex år sedan den semleälskande Nils-Henrik som kyrkoherde i Adolf Fredriks församling. Församlingen är uppkallad efter kungen som 1771 åt ihjäl sig på semlor. Kungen hade påbörjat bygget av kyrkan som dock avstannade helt vid hans död.

– Men tack vare hans son Gustav

BÅDE HERR och fru Nilsson arbetar som kyrkoherdar. Ett gemensamt intresse har de i fastlagssemlor.

III kom bygget igång igen. Pengarna hämtade han in med hjälp av en särskild skatt för kaffe, som var en lyxvara på den tiden. Så både kaffet och semlorna kan kopplas till vår kyrka. På grund av en semla stannade kyrkbygget och tack vare kaffedrickandet kom det igång igen.

Trots att Adolf Fredriks kyrka är en av Stockholms minsta församlingar med blott 5 000 medlemmar – de största har över 50 000 – så är den inte mindre betydelsefullän de andra. Det räcker med att ta en titt på dem som ligger begravda där. Här vilar sig två statsministrar, Hjalmar Branting och Olof Palme, upptäcktsresenären Sven Hedin och artisterna Tobias Sergel, Thor Modén och Anders de Wahl.

– Och så ligger vi ju mitt i socialdemokraternas kvarter med partihögkvarteret och LO-borgen.

Stök och bråk vid kyrkan

Men det är inte bara kaffe och semlor som upptar församlingens liv. Mässor, meditationer, gudstjänster och framförallt konserter avlöser varandra. Av

KYRKOHERDENS SEMLOR

Efter ett recept av Carina Nilssons, kyrkoherde på Lidingö, mormors mor Dagmar från förra sekelskiftet.

10-12 SEMLOR

- 75 gram smör
- 3 dl mjölk
- 50 gram jäst
- 1/2 tsk salt
- 1 dl socker
- 1/2 tsk kardemumma
- 1 ägg
- 1 tsk hjorthornsalt
- 9 dl vetemjöl

- Smält smöret i en kastrull.
- Häll i mjölken och värm till 37 grader.
- Smula sönder jästen i en bunke och rör ut den med degvätskan
- Tillsätt salt, socker, ägg och mjöl.
- Knåda. Låt jäsa i ca timme.
- Pressa ut gasblåsorna. Baka ut semlorna.
- Grädda i ca 12 minuter i 200 grader varm ugn.
- Fyll dem med mandelmassa blandat med "inkrämet" ur nedre delen av bullen. Samt grädde.
- Lägg på locket och "pudra" över lite florsocker genom en tesil.

kyrkans åtta körer har flera vunnit internationella priser.

– Adolf Fredriks kyrka är nog också lite av en turistkyrka, folk brukar ofta titta in efter ha shoppat runt i city.

Det senaste året har friden kring den vackra kyrkan störts av bråk och stök. Droghandlare och prostituerade cirkulerar kring helgedomen och ordningsmakten får ibland rycka ut och stäva buset. Här hade säkert den gamle privatdetektiven Ture Sventon, med kontor på parallellgatan Drottninggatan, gjort stor nytta. Nils-Henrik känner väl till Ture.

– Åh, jag läste nog alla Ture Sventonböckerna när jag var liten. Han tyckte ju också om semlor, eller "temlor" som han sa eftersom han läspade. Jag räknar in honom här i vår semlemiljö.

Äta upp sig inför fastan

Att semlor kan kopplas till Adolf Fredriks kyrka är också något som Nils-Henrik brukar informera folk om när han guidar runt folk.

– Det är roligt att påminna folk om historien, inte minst om den kristna

"På grund av en fastlagssemla stannade kyrkbygget, och tack vare kaffedrickandet kom det igång igen."

Nils-Henrik Nilsson

kyrkans egen historia kring fastan.

Enligt kyrkans tradition är fastlagstiden tänkt att vara en period då man likasom äter upp sig inför en enklare livsföring under fyrtio dagars fasta innan påsken. Även om det inte syns på Nils-Henriks midjemått, så intar han gärna och ofta semlor från fastlagssöndagen och framåt.

– Ja, men under fastan vill jag helst leva lite enklare och avstå en del till behövande runtom i världen, avslutar Nils-Erik Nilsson.

FASTLAGSSBULLE OCH SEMLA

- I **Sverige** talar man om semla när man menar det vi kallar för fastlagssemla eller fastlagsbulle.
- **Det som** i Finland kallas för semla kallas i Sverige för småfranska, fralla eller rundstycke.
- I **Skåne** och vissa delar av Sverige talar man också om fastlagsbulle.
- I **Danmark** och Norge heter det fastelavnsbolle och i Estland vastlakukkel.

TISDAGEN EFTER FASTLAGSSÖNDAGEN

• **Fastlagstisdag** är i kristen tradition tisdagen efter fastlagssöndagen, 47 dagar före påsk.

• I **Sverige** och i Österbotten talar man också om fettisdagen som är bildat av "fet" och "tisdag". Det syftar på all god mat som brukade ätas på fettisdagen. Ordet är belagt sedan 1594.

KUNGEN ÅT FÖR MÅNGA SEMLOR OCH DOG

• **Adolf Fredriks** församling har fått sitt namn av den svenske kungen Adolf Fredrik, som på fettisdagskvällen den 12 februari 1771 föll ihop och dog efter att ha ätit ett skrovsmål på ostron, hummer, böckling, kött med rovor, surkål och flera flaskor champagne.

• **Frossandet avslutades** med kungens favoriteterrätt: semlor i varm mjölk. Enligt uppgift skulle Adolf Fredrik ha smält i sig 14 semlor vid tillfället. Efteråt drabbades han dock av yrsel och magkramp, varpå han dog.

• **Skalden Johan** Gabriel Oxenstierna krävde att fettisdagen borde förbjudas och "hetvägg drivas i landsflykt ur Sverige sedan den begått ett kungamord".

ELLIPS

Så här tycker vi i dag

Det är stressigt för själen att jobba på en kristen tidning. Jag surfar på webben i en stämning av religiös ledning: frikyrkoungdomarna skäms för sin sexualitet, läser jag. Den anglikanska kyrkans nya biskop tycker att det är skamligt att brittiska barn svälter, läser jag. Någon har sagt någonting om Dawkins igen, läser jag.

Präster borde röra sig på stan, står det på en sajt. Katolska kyrkan i Los Angeles offentliggör 30 000 sidor dokument om präster som utnyttjat barn, rapporterar en annan.

De kristna i världen verkar i olika strukturer och organisationer, de missbrukar sin position och grälar och har åsikter som vilka andra människor som helst. Alla dessa åsikter och gärningar kablaskas ut över hela världen. Om man vill kan man låta sin själ drunkna i dem.

Det finns stunder då det känns så fel att jag blir alldeles matt. Vad är det jag sysslar med? frågar jag mig då. Är det här kyrkan? Var det inte någonting annat jag trodde att det skulle handla om: detta att vara kristen.

Jo, det var något annat och det är fortfarande något annat. Jag påminns om det när jag läser den åländska prästen och författaren **Kent Danielssons** blogg.

Han skriver att han i tjugo år tänkt att religionen blivit en karikatyr av sig själv, och ändå fortsätter han som präst. "Ja, för ibland när orden, bilden, sången, rörelserna och människornas blick bara fylls av tystnad och öppen närvaro, då vet jag vad helighet och mysterium är. Och jag är inte ensam. Alla närvarande vet", skriver han.

Så var det ju. Vi vet. Men när vi lyssnar på alltför många röster glömmes vi.

■ SOFIA TORVALDS

En präst och hans ensamma brottning

TEATER. En grupp människor är i nöd och en präst brottas med sitt samvete. Han har varit präst i hela sitt liv och nu har han förlorat sin tro – eller har han det? Det är temat i Wasa Teaters drama om främlingsfientlighet som snart har premiär.

TEXT: SOFIA TORVALDS FOTO: JANNE DARKO

För några år sedan var kyrkoasyl ett hett ämne som födde långa reportage i dagstidningarna. Självaste Ekumeniska rådet i Finland lanserade en guide om hur kyrkor ska gå till väga om utvisningshotade flyktingar vänder sig till kyrkan för att få hjälp. Mikaelsskyrkan i Åbo skapade rubriker genom att gömma en kvinna som hotades av utvisning till Iran.

Även om det känns som om diskussionen om kyrkoasyl tystnat lite grann är ämnet brännande aktuellt också i dag. När teaterchef **Ann-Luise Bertell** vid Wasa Teater läste pjäsen *Fristad* som handlar om en präst som gömmer utvisningshotade flyktingar blev hon medveten om hur mycket det faktiskt skrivs om ämnet.

– Mycket mer än tidigare har jag lagt märke till allt tidningarna skriver till exempel om flyktingar. Att läsa hur människor tar emot främlingar är inte alltid uppmuntrande. Det kan kännas ganska tröstlöst.

– Samtidigt tänker jag att vi inte får fastna i de goda människornas tystnad. Vi måste tala med varann, väcka diskussion. Jag hoppas den här pjäsen kommer att göra det.

Tappat tron

När *Fristad* har premiär på Wasa Teater i februari dras publiken in i en intensiv monologföreställning om en präst och hans samvete.

Pjäsen handlar om en präst som är på väg att gå i pension. Han kommer hem från en tillställning sent en kväll, telefonen ringer. Det är vänner i församlingen som har ett viktigt ärende.

En flyktingfamilj ska utvisas. De har gått igenom alla beslutsinstanser och nu har de ingen annanstans att vända sig. Prästen brottas med sitt samvete men bjuder in dem.

– **Tom Wilhelms** som skrivit pjäsen presenterade idén för oss och vi tyckte att det är ett tema som alltid är aktuellt. Jag har träffat många som levt i samma frågeställning: hur ska man hjälpa andra? säger Bertell.

Göran Sjöholm gestaltar prästen To-

GÖRAN SJÖHOLM spelar prästen Tomas som får ett samtal mitt i natten och ger sig in i en brottningskamp med sitt samvete.

mas. Sjöholm har tillsammans med regissören **Carl Alm** jobbat intensivt för att krypa under skinnet på prästen som står inför en ny och skrämmande situation.

– När vi skulle hitta fram till vem Tomas är kom vi till att han inte bara tvivlar, han är en präst som tappat sin tro. Han har haft en Gud som han lutat sig mot under trettio år som präst. Givetvis har han tvivlat då och då, men i grunden har han ändå trott. Nu får han tampas med det att tron bara inte finns kvar.

– Här kan jag hitta referenspunkter till mitt eget liv: vi kan tappa tron på så många saker som vi byggt våra liv på. Men när en präst tappar sin tro är det viktigaste arbetsverktyget borta, säger Sjöholm.

Carl Alm tillägger att det här är en allmän problematik i vårt samhälle i dag: vad ger vi vidare till våra barn?

Jesus är svaret

BOK

Här för att stanna – snickaren som förändrade världen

Författare: John Ortberg
Förlag: Libris 2013

John Ortberg är en amerikansk pastor som är känd för sina underhållande och lättillgängliga böcker om

att leva ett kristet liv – den mest lästa av dem är kanske *Livet jag längtar efter*.

Den här gången skriver han om Jesus och det blir lite av en nystart i ett författarskap som bitvis präglats av upprepningar. *Här för att stanna* innehåller inte alls lika många personliga anekdoter som de tidigare böckerna utan satsar snarare på historiska fakta. Det fungerar bra just för att Ortberg är en säker stilist och klarar av att plocka fram pärlorna i ett material som är både uttjat och digert.

Det finaste han gör är att

måla upp en bild av en rörelse som förändrade världen just för att dess värderingar skilde sig så radikalt från de rådande värderingarna i romarriket. De kristna trodde inte på att döda nyfödda flickebarn. De kristna trodde att alla var jämlika. De kristna var inte rädda för att dö eller för att omges av sina döda. De var pacifister och vägrade göra tjänst i den romerska hären. De trodde på att dela med sig av sin egendom men in-

te på att dela med sig av sina kroppar.

Sedan kommer dråpslaget: kristendomen blir statsreligion i romarriket. Det är ett slag som kyrkan fortfarande inte hämtat sig från fullt ut, skriver Ortberg.

Vi märker av det än i dag. Där kristendomen blivit maktavarnas, de framgångsrika, religion började den alltmer likna de antika tempelreligionerna. Tron tydnar bort bland dem som lever i välstånd, bland de fat-

tiga och förföljda när den nya framgångar.

Men Ortberg skriver också om dem som opponerade sig mot förfallet och försökte styra rätt. Under den senaste tiden har vi haft en livlig debatt om programserien *Finland är svenskt*. Ortbergs bok gör kanske samma sak för kristendomen: han försöker upprätta den och visa att vi byggt upp vår kultur och våra värderingar på – just det – Jesus.

■ SOFIA TORVALDS

– Vad är det som styr oss? Pengar är en dålig herre.

– Vi har alla ett inre behov av att ha någonting att tro på, men vad ger vi vidare när vi tappat tron? frågar Sjöholm.

Bakom rubrikerna

Men *Fristad* är inte en politisk pjäs så där som till exempel en revy, påpekar regissören Carl Alm.

– Vi rör oss inte i rubrikerna eller tidningarnas löpsedlar utan bakom dem. Det tycker jag vi lyckats med då vi jobbat med texten: att komma till en punkt då det handlar inte om yta utan om vad som finns bakom, säger Alm.

Göran Sjöholm påpekar att *Fristad* handlar om att tappa tron och febrilt söka hjälp uppifrån. Att landa i att det gäller att handla och inte skylla på andra.

– Men den handlar också om att nå en vändpunkt och hitta fram till någonting. Att komma till nya insikter och få ny drivkraft. Det hela leder fram till något så enkelt som att ha ett barn i sin famn.

Han tycker att det är intressant att gestalta en människa i sin ensamhet.

– Prästrollen påminner på många sätt om skådespelarrollen: prästen klär sig i en roll och en skrud liksom skådespelaren. Det är en roll han också kan göm-

ma sig bakom. Vad händer när prästen är ensam? Gör han saker som får folk att tänka: så där gör ju inte en präst!

Eftersom det handlar om en monologföreställning är det viktigt att etablera en bra publikkontakt. Wasa Teater har valt att begränsa publiken till 75 personer.

– Det här är en föreställning som ska kännas intim.

De hoppas också på att *Fristad* ska åka på turné till södra Finland. Teatern har redan fått några bokningar i församlingshem. Alm poängterar att föreställningen är respektfull snarare än kontroversiell.

– Det är teaterns uppgift att prata om mänsklighetens stora frågor och våra eviga frågor och få oss att ställa de där frågorna till oss själva, säger Ann-Luise Bertell.

Fristad har premiär den 15 februari i Jakobstad.

”Prästen klär sig i en roll och en skrud liksom skådespelaren. Det är en roll han också kan gömma sig bakom.”

Mästaren och lärjungen

FILM

The Master

Regi: Paul Thomas Anderson

I rollerna: Joaquin Phoenix, Philip Seymour Hoffman, Amy Adams m.fl.

Den försupna krigsveteranen Freddie Quell (**Joaquin Phoenix**) försöker hitta sin plats i livet men verkar bara hitta nya sätt att fixa hembränt och råka i slagsmål. Av en slump vingar han ombord på ett fartyg där författaren Lancaster Dodd (**Philip Seymour Hoffman**) ordnat fest för att fira dotterns bröllop. Dodd visar snabbt ett intensivt intresse inte bara för Quells begåvning för sprit utan också för hans själ.

The Master är en film inspirerad av scientologirörelsens grundare **L. Ron Hubbards** liv. Nu är jag ingen Hubbard-expert, men trots att filmen aldrig klär rörelsens namn i ord finns här mycket som stämmer: rättegångarna, de ekonomiska svårigheterna, kritiken mot de lärar som ledaren påstår att bygger på vetenskapliga experiment, för att inte tala om Mästarens karismatiska, oberäkneliga personlighet. De verkligt mörka kapitlen i Hubbards och scientologins historia – alla dessa människor som hamnar i onåd och förföljs intensivt och utan någonting förbarmande – tas inte upp i *The Master*. Filmen skildrar 50-talet och rörelsens födelse.

Hubbard må ha varit inspirationskällan men man behöver inte veta någonting om scientologi för att känna att *The Master* är en fascinerande och gastkramande film. När Mästaren Lancaster Dodd vänder sin intensiva kärleksfulla blick

mot den krumma Freddie Quell ligger det något av Jesus-möter-syndaren i luften. När Dodd sluter Quell i sina armar efter en fängelsevistelse är det den förlorade sonen som återvänder och rullar runt i gräset med sin far.

Egentligen är *The Master* alltså en kärleksberättelse, och liksom i de flesta kärleksberättelser är det inte helt lätt att se vad parterna ser hos varann. Kärlekshistorien handlar om mötet mellan lärare och lärjunge. Det händer ingenting riktigt hotfullt, men det ligger ett hot i luften. Det händer ingenting riktigt kärleksfullt, men det ligger kärlek i luften.

Detta är en utvecklingsberättelse och det står klart att det som händer Freddie Quell är något gott. Han är visserligen fortsättningsvis krum och skev, men han gör trevande försök att bryta sig ut ur sitt mörker. *The Master* lyfter fram de religiösa rörelsernas skötesynder – maktkampen och manipulationerna – men också det som är gott. När Lancaster Dodd gång på gång vill höra Freddie Quell säga sitt namn är det plågsamt tydligt att han är den första som någonsin intresserat sig för vem Freddie egentligen är.

Trots att man alltså inte alls behöver se *The Master* och hela tiden tänka på Hubbard kan filmen bidra till en hel del nya insikter. Personligen tycker jag inte längre att det är så konstigt att en lång rad kändisar blivit scientologer. Om du hade råkat snubbla in i en hytt och mött Lancaster Dodd i en stund då ditt liv varit kaotiskt kunde du ha följt den här Mästaren du också.

• SOFIA TORVALDS

The Master visas på filmfestivalen EXIST i Kristinestad 8–10 februari.

PHILIP SEYMOUR Hoffman gör en strålande insats som den karismatiska sektledaren Lancaster Dodd.

Mera musik om tro och tvivel

KONSERTER. ”Sankte Per & Thomas Tivlaren” turnerar igen i de finlandssvenska kyrkorna. Hösten 2011 gav sig den svenska pianisten **Per Rosenius** och finlands-svenska sångaren **Thomas Lundin** ut på turné med sånger som handlar om tro och tvivel. I vår ska de besöka fler kyrkor.

Fredagen den 8 februari uppträder duon i Karis kyr-

PER ROSENIUS och **THOMAS LUNDIN**. FOTO: ANDERS LÖNNFELDT

ka, lördagen den 9 februari i Borgå domkyrka och söndagen den 10 februari i Dragsfjärds kyrka. I april besöker duon Sibbo, Kyrkslätt och Tenala.

”En kväll med Sankte Per & Thomas Tivlaren” innehåller allt från visor och barnsånger till schlager och musikallåtar. Mera info på hemsidan www.troochtvivel.nu.

Hollywood satsar på Bibeln

FILM. Det verkar som om den amerikanska filmindustrin med allt större iver söker inspiration hos Bibeln. Åtminstone tio stora filmprojekt med bibliska huvudpersoner är under arbete, rapporterar *The Christian Post*.

I mars 2014 har en film om Noa premiär. Noa spelas av **Russel Crowe** och kommer enligt ryktena att

vara en stor miljövän. Självaste **Anthony Hopkins** spelar Metusalem.

I december 2013 har en film om Jesus mor Maria premiär. Den beskrivs som en uppföljare till Gibsons *The Passion of the Christ*.

Två filmer om Moses är under arbete. Dessutom får filmpubliken bekanta sig med Goljat, Pontius Pilatus, Ben-Hur – och Jesus.

UR EVANGELIET

”Vi går nu upp till Jerusalem, och allt som profeterna har skrivit om Människosonen skall gå i uppfyllelse.”

Läs mera i
Luk. 18:31-43

OM HELGEN

Med blicken riktad mot påsk

Fastlagen är den sista festtiden innan fastans allvar tar vid. I sydligare länder firar man fastlag genom karnevalståg – hos oss tar vi ut lekluken i pulkabacken i stället.

Fastlagssöndagen fokuserar på fastetiden och blickar fram mot påskens händelser. Den markerar en vändpunkt för Jesu offentliga verksamhet och inleder vandringen mot Jerusalem inför påskens händelser.

RUNT KNUTEN

”Sjung högt!”

Allsångskoncert i Kyrkslätt kyrka söndag 10.2 kl. 19.

INSIDAN

Ansvarig redaktör:
Erika Rönngård,
(09) 612 615 50,
annons@kyrkpressen.fi

Annonsera i Kyrkpressen!
Björn Sten 0400 012 390, bjorn.sten@kyrkpressen.fi
Leif Westerling 050 329 4444, leif.westerling@kyrkpressen.fi
Jonny Åstrand 050 092 4528, cjcenter@malax.fi

BETRÄKTELSEN CLAUS TERLINDEN

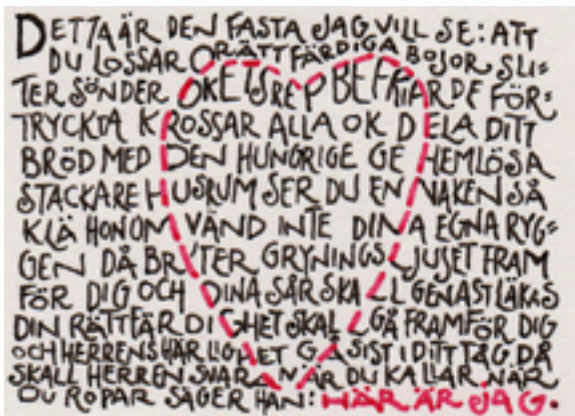

ILLUSTRATION: CLAUS TERLINDEN

Fastans utmaning

”DE FATTIGA har ni alltid hos er” säger Jesus. Är det profetia? Hot? Kall realism? Guds attityd är ändå klar om vi lyssnar till profeten Jesaja: ”Detta är den fasta jag vill se: att du ... befriar de förtryckta, krossar alla ok. Dela ditt bröd med den hungrige, ge hemlösa stackare husrum, ser du en naken så klä honom, vänd inte dina egna ryggen då bråter gryningsljuset fram för dig och dina sår ska läsas och herrens härlovet gåsist i ditt tag då skall Herren säga: När du kallar när, du ropar säger han: Här är jag.”

Men fattigdomen är komplicerad, mångfacetterad, komplicerad som livet självt.

Mångas olika intressen blandas och brottas med varandra, det finns både välvilja, ovlja och illvilja! Nya förhållanden skapar nya möjligheter till både lycka och misslyckande. Skuldfällorna byter skepnad, utvecklas liksom livet. Livet självt utarmas just nu: arter försvinner i rasande takt. Det blir en fattigdom på jorden som vi kanske har svårt att överleva.

VAD SKALL VI GÖRA? Inga system tycks riktigt bita på nöden. Inga ideologier tycks kunna hålla koll på livet. Inga strukturer kan vara absoluta. Gudskelev. (Det har hittills mest blivit förtryck och död där människor har farit fram med absoluta sanningar och system.)

Visst ska vi tänka ut nya sätt att befrämja livet, anpassa regler till nya förhållanden, reagera på motstridigheter i lagen och tankesätten som man kanske inte fick syn på innan systemet fallerade. Vi ska bygga välfärdsstat så gott vi kan.

Men vi fångar inte livet med det. Inget system, inga regler kan vara heltäckande. Struktur, diakoni, socialen behövs – men också vår medmänskliga insats och kärlekens gärningar.

Fastetiden finns till för att vi – både som individer och som gemenskap – regelbundet behöver granska våra system och vanor: kollar det vi kan kolla själva, låter oss utmanas där vi har förlorat greppet eller forskansat oss i en trygg eller förljugen bubbla. Hur står det till med mitt liv? Hur står det till med livet omkring mig, min inverkan på det? På organisatoriska kallas detta ”utvärdering”. (Och alla organisationer, också kyrkan och församlingen behöver den.) På kyrkiska: bot och bättring.

Till det behövs kärlek. Ordet kärlek kan kännas luddigt och osystematiskt i sammanhanget. Men det är just grejen med kärleken: den överskrider gränser, trotsar system, upprör över orätten, när dit där systemen har blinda fläckar, förenar motsatser, förlåter synd, tjänar, hånas, dör, uppstår: lever!

Claus Terlinden är kaplan i Karis svenska församling

#bönetwitter

”O du kärlek! Vad skulle jag vara utan dig?”

Följ Kyrkpressens böne-twitter på sökordet #bönetwitter

HELGENS TEXTER

FÖRSTA LÄSNINGEN
Jes. 58:1-9

ANDRA LÄSNINGEN
1 Kor. 13

EVANGELIUM
Luk. 18:31-43

Fastlagssöndagen. Temat är ”Guds kärleks offerväg”.

PSALMFÖRSLAG

59, 484, 250, 270, 71 (N), 223:5.

Psalmerna är valda av Tor Lindgård.

KLARSPRÅK

Ordinariat är namnet på de katolska ämbetsdistrikt som kan jämföras med våra egna ”stift” men ändå inte är helt jämförbara.

Termen har varit aktuell på sista tiden för att katolska kyrkan inrättat så kallade personalordinariat ämnade för anglikanska grupper som vill ha full gemenskap med den katolska kyrkan, samtidigt som de kan behålla vissa liturgiska och andra traditioner som är specifika för anglikaner.

Senast har några biskopar i katolska kyrkan föreslagit att motsvarande ordinarier kunde inrättas även för lutheraner som önskar ingå full gemenskap med katolikerna.

KALENDERN 8-14.2

ÅBOLANDS PROSTERI

VÄSTÅBOLAND

Pargas församlingsdistrikt:
Sö 10.2. kl 10: Gudstjänst i kyrkan, Backström, Lehtonen.
On 13.2. kl 18: Veckomässa i kyrkan, Sepponen, Lehtonen.

Nagu kapellförsamling:
Sö 10.2. kl 11: Finsk högmässa, Granström, Taulio, kyrkkaffe – 12.45: Sjung med oss i församlingshemmet

Korpo kapellförsamling:
Sö 10.2. kl 15: Gudstjänst i Norrskata kyrka, Killström, Granlund.
Houtskär kapellförsamling:
Sö 10.2. kl 11: Gudstjänst i kyrkan, Killström, Granlund.
Iniö kapellförsamling:
Sö 10.2. kl 13: Högmässa i kyrkan, Paul Amper.

ÅBO

To kl 18.30: Kyrkokörens övning.
kl 19: Veckomässa i skarpskyttekapellet, Westergård.
Sö kl 12: Högmässa i Henrikskyrkan, liturg: Bäck, predikant: Westergård, kantor: Forsman, Kyrklunch efter massan till förmån för gemensamt ansvar.
Ti kl 15: Kockgrupp i Aurelia.
On kl 10: Familjecafé i Papinholma
kl 13: Café Orchidé
kl 18: Tyst meditation – Hiljausuden meditaatio, Aurelia.

ÅLANDS PROSTERI

HAMMARLAND

10.2 Fastlagssöndagen:
Cafégudstjänst med fastlagsbulle i Catharinagården kl 12.
Konfirmander med föräldrar särskilt inbjudna.
Ingemar Johansson, Uffe Andersson & Christer Liewendahl.
12.2 Gemensamt ansvarsoppa:
Årtsoppa kl 16-18 i Catharinagården, brödlotteri.
Pris vuxna 10€, barn under 12 år gratis.
Ta med dina småmynt och lägg i den stora insamlingsburken.

JOMALA

Tors 7.2 kl. 18.30-20: Frälsarkransen med Sonja, vi diskuterar pärlornas betydelse över en kopp kaffe. Aktiviteter för barnen.
Sön 10.2 kl. 11: Högmässa, Ericks-son, Hansen, S:t Olofs kyrkokör.
Ons 13.2. kl. 12: Församlingslunch, Sune Häggblom och Erik Lindholm visar film från Ukrainaresa, 7 €.
www.jomala.evl.ax

SUND-VÄRDÖ

Sö 10.2 Högmässa i Vårdö kyrka: kl.11.00, Juanita Fagerholm-Urch, Katrin Gwardak.

NÄRPES PROSTERI

KORSNÄS

To 7/2 13.00: Molpe missionssy-förening i Bykyrkan.
To 7/2 19.00: Kyrkokörsövning i Församlingshemmet.

Fre 8/2 19.00: Tankar mitt i livet – musikcafé med David Ström-bäck för Gemensamt Ansvar i församlingshemmet. Lotteri och försäljning av bakverk. Arr. Korsnäs församling i samarbete med Kulturmattan.

Sö 10/2 11.00: Gudstjänst i Kyrkan, Guy Kronqvist, Deseré Granholm.
Må 11/2 13.00: Korsbäck missions-sy-förening i Byagården.

Ti 12/2 13.00: Taklax missionssy-förening i Bönehuset
Ti 12/2 19.00: Träffpunkt i Taklax bönehus.

On 13/2 13.00: Vänstuga i församlingshemmet.
On 13/2 18.00: Skriftskola i Församlingshemmet.
To 14/2 13.00: Solglimten i Församlingshemmet.
To 14/2 19.00: Kyrkokörsövning i Församlingshemmet.

KRISTINESTAD

GUDSTJÄNSTER
Kristinestad: sö 10.2 kl 12 HHN, Nisula, Nilsson
Lappfjärd: sö 10.2 kl 10 HHN, Saarinen, Nilsson
Sideby: sö 10.2 kl 18, Saarinen, Nilsson, Nilsson, sånggruppen Glädjedropparna, kyrkkaffe.
ANNAN VERKSAMHET
Fr 8.2 kl 19: Pärlbandet-samling för kvinnor i Krs förs.hem. Tema ”Syster annorlunda”. Nattvards-mässa kl 21 i kyrkan.

9.2-10.2: Exist filmfestival på Dux: Lö 14.30 Svinälängorna, 17.30 En oväntad vänskap, Sö 14 The Master, 17.30 Life of Pi. Filmpass 10 €, se www.filmfestival.fi

Sö 10.2 kl 17: Slef-avd. årsmöte i Lappfjärd förs.hem, varefter kl 18 Bibelsamtal med Bror Vikfors.
Ti 12.2 kl 11-14: Fastlagssoppa (klimp- och köttssoppa) till förmån för GA i Lfd:s förs.hem.

Ti 12.2 kl 19: Bibelstudium i Krs förs.hem, efteråt Slef-avdelningens årsmöte.

On 13.2 kl 12.30: Pensionärs-samling med lunch i Lfd:s förs.hem.
To 14.2 kl 18.30: Kvinnogruppen i Sideby församlingsstuga.

Lö 16.2 kl 19: Församlingsafton i Krs förs.hem med Mats Sjöling, tema lovsång. Servering.

NÄRPES

www.narpesforsamling.fi
Kyrkan: Fastlagssöndagen 10.2 kl 10 Högmässa Lövdahl, Lindén, Laudate. Lö 9.2 kl 18 ”Kvällsmusik i S:ta Maria” Santa Marian kuoro, Lindén.

Församlingshemmet: to 7.2 kl 12 Pensionärs-samling, börjar med mat. Gäster fr. Övermark. Må 11.2 kl 18.30 Sorgegruppen.

Luthergården: lö 9.2 Avd. Årsmöte.
Arken: må 11.2 kl 18.30 Samtalskväll tema: ”Kristen djupmeditation”.

PÖRTOM

Sö 10.2 kl 10: Högmässa i kyrkan, Sundqvist, Lidman, Kyrkokören. Efteråt konfirmandlektioner i förs.h.

Ti 12.2 kl 13: KU:s sykrets i förs.h. Norrgård.

Obs datum!
Lö 16.2 kl 9.30: Kvinnofrukost i förs.h. Gäst Ulla Slama. Anmälan senast 13.2 till Heddy Norrgård tel. 050 0163 701. Pris 5 euro.
Sö 17.2 kl 13.30: KU:s pörtoms avdelnings årsmöte i förs.h.

ÖVERMARK

On 6.2 kl. 13: Symöte i Frönäs hos Vivi Hall, Norrgård
To 7.2 kl. 10: Förbön i församlingshemmet.

Sö 10.2. kl. 10: Högmässa. Jakobsson och Wikstedt.
Sö 10.2. kl. 11.15: Skriftskola i församlingshemmet. Jakobsson.
Må 11.2. kl. 9-11: Föräldra-barngruppen i församlingsstugan.
Må 11.2. 13: Symöte i församlingshemmet.

KORSHOLMS PROSTERI

BERGÖ

Fr kl 20: Ungdomskväll i församlingshemmet. Mera info på Facebook.
Sö kl 14: Gudstjänst i församlingshemmet, Björklund, Kahlos
Ti kl 13: Missionssy-föreningen i församlingshemmet
On kl 18: Kyrkokören övar
To kl 10: Föräldra-barngruppen i församlingshemmet

KORSHOLM

Öppen dagklubb: fre kl 9.30 i Smedsby förs.gård.
Gudstjänst: sö kl 10 i kyrkan, Bergström, Nordqvist-Källström, Westerlund, kyrkokören.
Gudstjänst: sö kl 12 i Smedsby förs.gård, Bergström, Nordqvist-Källström.
Missionssy-förening: må kl 13 i Smedsby förs.gård.
Pensionärs-samlingar: må kl 14 i Karperö, Per-Erik Backlund, ti kl 13 i Jungsund, Hilde-Ann Lall.
Morgonfrukost för kvinnor på Hotel Vallonia: lö 16.2. kl 9.30, ”Kvinnoliv förr och nu” med Katarina Gäddnäs, anm senast 12.2. till Febe Westerlund tel 044-322 6707 eller pastorskansliet tel 356 0500.

KVEVLAX

”Karakaffe”: börjar to kl 9.15 i ds. För karlar som vill prata, värd Svante Nylund.

Kyrkokören övar: to kl 19 i fh.
Manskören övar: to kl 20.30 i fh.
Klubbis: börjar fr kl 12.30-15.30 i Kuni bönehus.

Högmässa: sö kl 10, Lundström, Andrén.
Dagklubben: varje må kl 12.30-15.30 i Hankmo skola.

Gemensam bön för bygden: må kl 19 i Elim.
Kuni-Vassor missionssy-föreningens möte: ti kl 12 hos Ruth Aman.

Pensionärs-samling: on i fh. Mat från kl 12.45, samling kl 13.30,

MARKNAD

ÖNSKAS HYRA

Hyreslägenhet sökes i Stockholm.
Skötsam egenföretagare från Vasa söker en etta att hyra för minst 1 år i Stockholm.
Tel: +46 76 59 555 29
johnny.kangasniemi@gmail.com

UTHYRES

Ledigt rum i möblerad lägenhet för studerande i norra Helsingfors.
Kontakt: 050-3564776

Rymlig och fräsch etta i Grankulla centrum. Stort rum, alkov, rymligt kök, stort badrum, klädrum och stor balkong! Nära till tåg och buss.
Hyra 650€/mån.
050-5724392

BOKREA!

Mat Rätt
Nina Colliander-Nyman och Maria Riska
Den prisvinnande kokboken nu till reapris!
Inb. 15,00 (21,90)

Min bön
Erik Vikström
Texter för eftertanke, bön och meditation. Böner för årets alla dagar!
Inb. 16,50 (32,90)

Pysselrygsäcken
Sofie Björkgren-Näse
Pyssel och knäp om jul, påsk, Bibeln, bön m.m. Kopieringsunderlag som får kopieras fritt i den egna skolan eller församlingen.
Spiralbunden 23,00 (39,50)

Fler reaböcker hittar du i reabilagan i KP nr 5 eller i nätbokhandeln www.fontanamedia.fi

www.fontanamedia.fi
tfn (09) 612 615 30
info@fontanamedia.fi

Fontana Media

Svenska Oratoriekören i Helsingfors & Projektsångare Hyvinkään orkesteri
Dir. JARI HIEKKAPELTO
G. Valentine - Requiem
F. Mendelssohn - Hear My Prayer
Johanneskyrkan, söndag 10 febr. 19:00
Sol.: Eva Comét, Margareta Haverinen Brandt, Christian Juslin, Sören Lillkung, Johannes Lähtiä, Leslie Maslow-Jauhainen, Markus Nykänen, Sirkka Parviainen

KING TOURS
Högklassiga grupper på svenska till länder med tusenåriga sevärdheter!
www.kingtours.se
Malta 27.3. - 3.4. Gediget program inkl. påskprocessioner.
Välkommen att kontakta Tuija West i Vasa!
Tel. 06 3122 476, 0400 298 151, tuija@kingtours.se
Beställ gärna vårt nyhetsbrev!

LOCUS
www.locus.fi
STOR EFTERFRÅGAN PÅ HYRESLÄGENHETER
1000-tals nöjda kunder kan inte ha fyllt
Vi står till Er tjänst under hela hyrestiden.
Förmedling med omtanke sedan 1993
Oy N&N Locus Ab Aif (A)
Smedgatan 13, 00150 Helsingfors
tel. (09) 17 17 44, fax. (09) 17 00 45
locus@locus.fi, www.locus.fi

STENHUGGERI LEVANDER
-nya gravstenar
-gravering
-borttagning av gravsten
-återmontering av gravsten
-förgyllning/försilvring
-rätning
-slipning
-EN MINNESVÄRD VISAR VÖRDNAD OCH VÄRDIGHET
Rönbackav. 32 A
00710 Helsingfors
tel.09 387 6284

Garage, förråd, båthus m.m.
TILL VINTERPRIS!
* Färdiga träelement
* Ritningar ingår
* Husen levereras kompletta med allt material
* Transport direkt hem - 10 olika storlekar.
Även enligt egna ritningar - lätt att montera själv.
Ring oss!
G. NYMAN BYGGTJÄNST
68800 KALLBY. TEL. 06-766 7922,
kvällar 723 5429. Gsm 0400-560 744
www.gnymanbyggjtjanst.fi

Hedra minnet
Begravnings-tjänster med tiotal år av erfarenhet.
Blomsterarrangemang, unika kistor, urnor.
Leveranser överallt i Finland
Inhemsk kistor från **SHT**
Sibbo Blomster- och Begravnings-tjänst P. Borg & Co
Stora Byvägen 27, 09-239 2882 • info@borg.fi
www.borg.fi

Juridisk byrå HENRICSON & KIETZ
Kungsgatan 7, 10600 Ekenäs, tfn (019) 246 2462

ENEBERGS BEGRAVNINGSBYRÅ
Strandg. 2 Mariehamn Tel. 018-19028

MED FINKÄNSLIG SAKKÄNNEDOM FRÅN ÅR 1945
BEGRAVNINGSBYRÅ ARMAS BORG & Co Ab
Annegatan 12 00120 HELSINGFORS Tel 612 9890
www.arnasborg.fi Jour 0400 977 000

TJÄNST FÖR LIVET NÄR SORGEN GÄSTAR
• ett gratis informationspaket och en kostnadsberäkning
• boupptecknings- och gravstensservice
HELSINGFORS BEGRAVNINGS-TJÄNST
Tölö: Mannerheimvägen 45, t. (09) 7002 481
Malm: Kyrkobytvägen 14, t. (09) 7002 4824
ESBO BEGRAVNINGSBYRÅ
Esbo centrum: Esboplaten 7, t. (09) 7002 4828
Dejour, t. (09) 7002 481 www.hautausuolto.net **MEMORIA**

I sorgens stund är du inte ensam
HOK ELANNON HAUTAUSPALVELU
En byrå med komplett service.
Läs mer:
hok-elannonhautauspalvelu.fi perunkirjoitustoimisto.fi
Hagnäs • Tölö • Östra centrum • Malm • Forum • Alberga
Hagalund • Esboviken • Dickursby • Myrbacka • Kervo • Hyvinge
TELEFONJOUR 24 h: 050 347 1555 (0,0828 €/samtal + 0,1199 €/min)

En grupp människor är i nöd.
En präst brottas med sitt samvete.
GENREP14.2 KL 19 & URPREMIÄR 15.2 KL 19 SVENSKA GÅRDEN, JAKOBSTAD
SPELAS TILL 23.3.2013, VASALLEN OCH TURNÉ
FRISTAD
AV TOM WILHELMS, REGI CARL ALM, I ROLLEN GÖRAN SJÖHOLM
BILJETTKASSAN Sandögatan 7 | Tfn 06 320 9330, må-lö kl 12-14.30 & 15-17 boka eller köp också på WWW.WASATEATER.FI

INKAST PATRIK HAGMAN

Frågan som inte får ställas

VI DISKUTERAR vapenlagar, dataspel, tillgång till terapi, psykofarmaka och lärares rätt att gripa in. Det vi inte diskuterar är varför vi mår så dåligt. Just det får vi aldrig diskutera, eller vill inte. Eller så kan vi inte.

Orsaken till att denna, utan tvekan den viktigaste frågan i vår tid, är tabu är inte att frågan saknar svar utan att svaret inte passar ihop med andra föreställningar vi tar för givna. Vi ryggar tillbaka inför känslan av om vi tar itu med denna fråga innebär det att vi måste konfrontera att vi skapat ett samhälle som inte lämpar sig för människor att leva i.

Orsaken är egentligen enkel. Den har en filosofisk och en social aspekt. Den filosofiska består i att vi i dag tvingas ställa frågor om våra liv som aldrig uppstod för våra förfäder. Frågor om vad som är meningen med livet, vem jag är och varför världen är som den är – det är inte frågor som man tidigare hade självklara svar på, utan frågor som man tidigare helt enkelt inte kom på att ställa sig – med några få undantag.

Den sociala aspekten består i att vi måste finna svar på dessa frågor själva. Orsaken till det, i sin tur, är att vi inte längre har gemenskaper som är tillräckligt stora för att stöda, men tillräckligt små för att kunna hållas samman. När samhället består av miljoner människor är inga gemensamma svar möjliga, följaktligen faller det på individen att skapa svar på dessa frågor. Jag förenklar här, men i botten är det detta som är orsaken till att så många av oss mår dåligt, är i behov av terapi, mediciner; och i vissa fall tar till besinningslöst våld mot oss själva, våra närmaste eller helt främmande människor.

Vi måste vara noggranna här. Min poäng är inte att svaret på detta problem står att finna i den kristna tron på något enkelt vis. Att den kristna tron förmår ge svar – bra svar – på dessa frågor är inte nog. Det kan även andra religioner, ateism, politiska övertygelser eller intresse för modelljärnvägar ge. Dilemmat är precis detta: hur övertygade vi än är om att de svar vi har funnit är sanna så kommer vi inte ifrån det faktum att de bara är sanna för oss, medan andra runt omkring oss finner – eller inte finner – helt andra svar. Ansvar ligger ändå på mina axlar.

Finns det en väg ur detta dilemma? Kanske att sluta använda "vi" som jag har gjort i denna text. Problemet med detta vi är att det när det kniper brukar börja betyda "någon annan". Vi måste inse att detta är ett problem som "samhället" inte kan lösa, eftersom "samhället" inte existerar annat än som en idé om gemenskap byggt på minsta gemensamma nämnare.

När vi insett detta kanske vi kan fokusera på att bygga upp de gemenskaper vi redan är med i så att de fungerar som sammanhang som skapar trygghet och mening inom gruppen. Och – om gemenskapen i fråga är kyrkan – för alla andra.

Patrik Hagman är teolog.

ISRAEL DEMONISERAS

Kristen skyldighet att agera mot judehat i tid

Den 22 januari uppmärksammades Minnesdagen för förintelsens offer i Europaparlamentet i Bryssel för nionde året i rad. Redan 2005 hade den kristna organisationen Europeiska Koalitionen för Israel förmånen att initiera detta viktiga evenemang som under åren har personligen engagerat de tre senaste ordförandena för Europaparlamentet, Hans-Gert Pötering, Jerzy Buzek och Martin Schulz. Gemensamt för de senaste åren har varit att fokus varit på aktuella uttryck för antisemitism i vår egen tid. Judehat är tyvärr ingenting som endast hör historien till utan dyker upp där vi minst av allt anar det, även i kristna sammanhang. Låt vara att den individuella juden i dag på många håll har bytts ut mot den judiska staten Israel.

I år uppmärksammades framväxten av antisemitiska rörelser runt om i Europa, från nynazistiska partier i Grekland och Ungern till den besvärliga situationen för judar i Malmö. En annan fråga som lyftes fram var de olika bojkott-kampanjer som riktar sig mot staten Israel. Som exempel i vårt eget land kan nämnas Kyrkans Utlands-

hjälp pågående kampanj "Alkuperä merkkää" som uppmanar till bojkott av israeliska varor producerade på de omtvistade territorierna.

Under kvällen hedrades den svenska diplomaten Raoul Wallenberg som fick ett eget konferensrum uppkallat efter honom. Man kunde konstatera att det under det mörka trettio- och fyrtio-talet fanns grovt sett tre kategorier av kristna; de som aktivt samverkade med Hitler i utrotningen av judar, de som blundade och inte vill se vad som pågick och slutligen de – en liten skara – som drivna av sin tro och med sina egna liv som insats räddade judar under Förintelsen. Den sista gruppen var den numerärt sett minsta. Men den fanns ingen gemensam europeisk röst som kritiskt kunde ha följt situationen i Tyskland, informerat andra och protesterat i tid.

Det tycks irritera vissa kristna att det i dag finns organisationer som Europeiska Koalitionen för Israel som vågar protestera i tid när judar som folk eller Israel som judisk stat demoniseras. Förintelsen hände inte över natt. Den började med lösa insinuationer, falska anklagelser

och allmänt misstänkliggörande. Sen var det inte långt från ord till handling. När vi ser de första tecknen på ett ensidigt utpekande av det judiska folket eller den judiska staten är det allas vår skyldighet att säga ifrån. Det kan gälla såväl det ungerska förslaget på registrering av judar som uppmaningen till bojkott av israeliska varor ("Kauf nich beim juden"), som förespråk av Kyrkans utlandshjälp. ECI har protesterat mot Kyr-

ga kampanj riktad mot staten Israel medan över 60 000 oskyldiga har fått lägga livet till på andra sidan gränsen i Syrien och kristna har fått fly för sina liv från dess grannländer.

Som kristna har vi en skyldighet att hålla rent framför vår egen dörr. Det tänker vi försätta med.

TOMAS SANDELL

Europeiska koalitionen för Israel
Helsingfors

JULKORSETS HISTORIA

Munkar hämtade korset

Med anledning av artikeln om julkorset i KP nr 2/2013 vill vi framföra våra tankar beträffande denna traditions ursprung.

Vi vistades i Etiopien på 1980- och 2000-talet. Då kunde vi konstatera, att det etiopiska eller koptiska korset har samma form och färger: röd, gul och grön, som Närpesnejdens julkors.

Enligt forskaren Sirkka Mäki, Vasa, kom irländska munkar till Satakunta och Suupohja från Karl den Stores Tyskland omkring år 800.

Deras kristna tro kom från den koptiska kyrkan i Nordafrika med rötterna längs Nilen ända till Etiopien. Detta skedde från och med 200-talet och nådde sin höjdpunkt under den helige Patrik på 400-talet. Också det irländska korset är med sin kva-

dratiska form närmast identisk med både det koptiska och vårt julkors som finns främst i området av gamla Stor-Närpes-socken från Sudeby till Petalax. Därför antar vi att traditionen med julkors kom med nämnda irländska munkar på 800-talet.

På kontinenten, dagens Tyskland, Österrike och även Slovenien, grundade irländarna kyrkokloster, så kallade kils, med barnhem, sjukhus och härbärgen. En liknande kyrka finns i Ylistaro och sannolikt även på Haga hemman i Kalax, Närpes, vigd åt Det Heliga Korset närmast som en centralkyrka för det kristna samhället (S.Mäki).

**PER LYTZ OCH
MICHAEL OCH ULLA SLAMA**
Närpes

Stoppa upp den sega flunssan med zink!

KELASIN
zink

- Stärker motståndskraften
- Bra för huden och håret
- Viktig för prostatan

I Kelasin Zink är zinken bunden till aminosyror vilket förbättrar och påskyndar zinkens upptagning.

I naturkostaffärer och på apotek.

Apotekare Bertil Pomoell grundade Valioravinto år 1960 för att befrämja hälsa och välmående med naturliga ämnen. Valioravinto är fortsättningsvis ett familjeföretag som utvecklar, tillverkar och säljer naturprodukter av hög kvalitet.

1960
Valioravinto

www.valioravinto.fi

Bergvärme?

Fråga oss om pris på borrning av energihål och vattenbrunnar ...
då vet du att du gjort en bra affär.

DRILLTEC

044-525 9143 info@drilltec.fi www.drilltec.fi

OPINION INFORMATION

Skicka insändaren till:

Kyrkpressen/opinion
Sandvikskajen 13, 00180 Helsingfors
E-post: redaktionen@kyrkpressen.fi
Fax: (09) 278 4138.

Insändare måste förses med skribentens namn samt för redaktionens bruk även adress och telefonnummer. Anonyma inlägg accepteras endast i undantagsfall.

Standardlängden för de kortare insändarna är 1 200 tecken. Redaktionen förbehåller sig rätten att förkorta insändarna. Insänd text returneras inte.

Radbytet är en längre insändartext med bildbyline som rymmer 2 000 tecken. Vill du skriva ett Radbyte bör du kontakta redaktionen på förhand.

INDIVIDENS FRIHET

"När drömmen om individens frihet överskuggar allt, handlar det gemensamma livet snart mest om att se till att vi inte kommer i vägen för varandra."
Sändaren

INDIVIDCENTRERAT EVANGELIUM

Ett våldsamt budskap

Korstågen är inga undantag utan regel, som följer av att teologin har satts i maktens tjänst. Evangeliet har förvandlats till ett maktsystem som producerar offer, skriver prästen och kolumnisten Kai

Sadinmaa i Kotimaa. Kyrkans individualistiska lära som fokuserar på den enskildes frälsning och en plats i himlen är uteslutande och våldsamt. Man glömm bort den samhälleliga och strukturella synden, orättvisor och förtryck.

Väl värt väntan.

Nu är den äntligen här: Riktig länk. På Snellman lagar vi korv som om vi gjorde den åt oss själva. Därför har vår nya länk mycket kött och färre tillsatsämnen. Den har till exempel inget tillsatt fosfat. Därför smakar den naturligt gott.

Nu är länk en riktig maträtt. Se våra recept på adressen www.snellman.fi

FÄRRE TILLSATSÄMNNEN,
NATURLIGARE VAL.